БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлээ гараһа.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 303 (11289) | 1966 оной декабриин 25, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ЯСНОВ МИХАИЛ АЛЕКСЕЕВИЧ РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ

Тэрэ 1906 ондо түрөө. ород. 1925 онһоо КПСС-эй гэшүүн. дунда эрдэмтэй.

1918 онһоо арһанай заводой хүдэлмэришэн байгаа. 1928 онһоо 1930 он хүрэтэр Совет Армида алба хээ. 1930 онһоо барилгын конторын начальнигаар. мүрэнэй эрьеые бүхэлхэ барилгын трестын эрхилэгшээр хүдэлөө. 1938 онһоо ажалшадай депутадуудай Москва городой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшоор. 1950 онһоо түрүүлэгшээр хүдэлөө. 1956 онһоо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, 1957 онһоо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшоор хүдэлөө.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ.

СССР-эй гурбадахи, дүрбэдэхи, табадахи, зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан байна.

Советскэ Союзай орденууд болон медальнуудаар шагнагданхай.

СССР-эй ЦСУ-гай МЭДЭЭСЭЛ

Мяханай болон һүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд. гүрэнэй нөөсэнүүдһээ гол шухала түхэлэй продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Мяха, малай тоһо, колбаса гаргаха түсэб ноябрь һарада, үдхэн һүнэй продукци гаргаха түсэб декабриин 21-дэ дүүргэгдээ.

Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал мяха абалга 9-процентээр, колбаса болон үдхэн һүнэй продукци гаргалга—10 процентээр нэмэхэ байна.

ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫН БЮДЖЕТ

МОСКВА, декабриин 23. (ТАСС-ай корр.). 1967 оной социальна страхованиин гүрэнэй бюджедые ВЦСПС-эй Президиум мүнөөдэр баталаа. Тэдхэмжэ, пенси түлэхын, хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон тэдэнэй үхибүүдэй санаторно-курортно аргаламжа болон амаралта эмхидхэхын тулада 12 миллиард 400 миллион шахуу түхэриг гаргашалагдаха. Энэ хадаа мүнөө жэлэйхидэ орходоо 10 үлүүтэй процентээр ехэ.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшые һунгаха тухай

Россин Совет Федеративна Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

Нүхэр **Яснов** Михаил Алексеевичые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ болгон һунгаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Т. АХАЗОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, Кремль.
1966 оной декабриин 23.

А. Н. КОСЫГИН ИЗМИР ЕРЭБЭ

АНКАРА. декабриин 23. (ТАСС-ай тусхай корр.). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Турциин правительстватай тусхай хэлсээнүүдые хэжэ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, Анкараһаа Измир—хэмжээнэйнгээ талаар Турциин гурбадахи городто, Эгейскэ далайн эрье дээрэхи томо портдо ерээ.

Турциин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Ихсан Сабри Чаглы-янгиль, Турциһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Хасан Ишык Косыгинтай хамта ябалсаа.

Турциин премьер-министр Сулейман Демирель, Министрнүүдэй Кабинедэй гэшүүд. политическэ элитэ ажал ябуулагшад. дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор. Турциин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дээдэ командованиин түлөөлэгшэд хүндэтэ совет айлшадые мордохуулхын тулада Анкарагай Эсенбога гэжэ аэродром дээрэ ерээ.

ИЗМИР. декабриин 23. (ТАСС-ай тусхай корр.). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд мүнөөдэр Измир ерээ.

„СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГРАЖДАНИНБИ!“

...АГУУЕХЭ Октябриин дүлэн Росси дээгүүр соробхилбо. Залуу Совет засагые унагааха гэһэн нюуса хэлсээ революциин дайсад — сагаан офицернүүд хэбэ. Энэниинь мэдэжэрхиһэн нэгэ улаан гвардеец амяа наһаяа хайрлангүй, тэрээн тухай дуулгаба. Теэд улаан гвардеецын нэрэ түүхэдэ нюугданхай.

...Оронойнгоо ниислэл хото Москвае фашис булимтарагшадһаа хамгаалан, баатарай үхэлөөр унаһан Танигдаагүй сэрэгшэ. Һүүлшын һомон, һүүлшын гранататай болотороо дайсантай тулалдаһан юрын совет хүн. Теэд тэрэнэй нэрэ мэдэгдэнэгүй.

...Новотроицко домнын барилга түлэг дундаа. Аймшагтай ехэ аюул ушаруулмаар һалхин шуурган хүүебэ. Хүсэтэ зайн гал дамжуулдаг утаһые һалхин таһалба. Ямаршьеб хоёр электрик хүбүүд тэрэ аюулые усадхаба. Тэдэнэр хэд байгааб? Нэрэнүүдыень мэдэнэгүйбди.

Хэды тиибэшье нэрэгүй баатарнууд, хүнүүд байдаггүй ха юм даа... Хэнэйшье, бултанайшье нэрэнь — арад зон, совет хүнүүд, совет эрхэтэн. Тэрэ улаан гвардеец, Москва шадар унаһан сэрэгшэ, аюул усадхаһан хоёр электригшье юрын совет эрхэтэн, Эхэ оронойнгоо, арад зонойнгоо урдахи гражданин уялгые арюунаар дүүргэһэн хүнүүд.

Нарата Совет орон! Шинии нюруу гэшхэжэ ябаһан хэдэн зуун миллион хүнүүдэйш, шинии наран доро харгы замаа олоһон хуби заяануудайш нэгэн байха гээшэ хэды ехэ зол талаан бэ! Хэжэ ябаһан ажал хэрэгэйнгээ, ажабайдал, наһанайнгаа гүн удха, аша туһа, үг зорилгые, Эхэ орон, шинии хуби заяан, хүгжэлтэ, илалтануудтайш, хододоо нэгэдүүлэн ябаһандаа совет хүн бүхэн омогтой, солгёон. Шинии зол жаргал—эрхэтэн бүхэнэйш жаргал, Шинии уйдхар, зоболон—эрхэтэн бүхэнэйш зоболон. Шинии илалта — хүн бүхэнэйш илалта.

Совет хүнэй эрхэ, уялгануудые тоолобол яһала бии. Капиталис ямар гүрэндэ иимэ ехэ эрхэтэй, хаба шадалтай хүн бии юм? Гүрэн түрынгөө, арад зонойнгоо урдахи уялгые заатагүй дүүргэдэг, үнэн сэхэ, урагшаа һанаатай, ажаллаха, һураха, амарха эрхэтэй хүнүүд буржуазна ямар ороңдо бии хаб? Хаанашье үгы.

Иимэ ехэ эрхэ, сүлөө, жаргал олгоһон Совет засагай тогтоһоор табин жэлэй ой дүтэлжэ байна. Табин жэлэй туршада манай орон дотор болоһон хубилалтанууд, абари зан, түхэл шэнжэ, эрдэм гэгээрэл, соёл культура—алишье талаар урган хүмүүжэһэн манай хүнүүд бүхы дэлхэйе гайхуулна. Хүнүүдэймнай ухаан бодол, сэдьхэл зүрхэндө ехэ хубилалта, дэбжэлтэнүүд болоо. Түрэл Коммунис партиин ударидалга доро туйлаһан эдэ илалтануудые гансал тонно, метр, килограмм, процентээр тооложо харуулхагүйш. Мүнөөдэрэй совет эрхэтэн—агууехэ В. И. Ленинэй захяа заабаряар Коммунис партиин хүмүүжүүлһэн шэнэ хүн, ангиин, үндэһэ яһанай илгаа, дарлалтые мэдэхэгүй, эрхэ сүлөөтэй хүн. Мүнөөдэрэй совет эрхэтэн—коммунизмын хэрэгтэ хизааргүй үнэн сэхэ, манай дабшалтада һаад хэһэн юумэнтэй эбсэшэгүй тэмсэдэг революционер хүн. Гайхамшагта ороной эрхэтэн гэһэн алдараараа, өөрынгөө нэрээр совет хүнэй омогорхохонь зүб. Юуб гэбэл, дэлхэйн бүмбэрсэгэй зурганай нэгэ хуби дээрэ мандаһан гүрэнэй эрхэтэн — бидэнэй марксизм-ленинизмын һургаалаар шэлэн абаһан тэмсэлэй зам үнэнтэ удхаяа олоо, хаанашье илана, саашадаашье илаха. Түрүүшын табан жэлэй барилганууд дээрэ гаргагдаһан габьяа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дүлэн соогуур элирһэн баатаршалга, замбуулиниие эсхэһэн одон-онгосонуудай сахилгаан—хаанашье хэгдэһэн хэрэгүүд совет хүнэй асари хүсые, агуу хабые харуулнал.

Табан жэлэй түрүүшын жэл түгэсэжэ байна. Энэ табан жэлдэ болохо хубилалтанууд хэндэшье мэдээжэ. Хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүд дайралдаха. Зүгөөр манай хүнүүд тэдэнһээ айнагүй. Шэнэ табан жэлэй түсэбые бэелүүлхэдээ, ажаһуудал. ажабайдалаа улам һайн болгожо, уласхоорондын ехэ удха шанартай, социализмын үзэл сурталые илан мандуулһан бата алхам хэхэмнай гэжэ Совет ороной эрхэтэн бүхэн мэдэнэ, этигэнэ бэшэ гү? Хүн зонойнгоо, өөрынгөө, гэртэхин, нүхэдэйнгөө түлөө оролдожо, ажал хэжэ, олоной аша туһада хүлһэ гарганаб гэжэ һанахадашье сэдьхэл зүрхэндэ ямар баяртай, хүхюун, омог байгданаб?!

Совет хүн—Эхэ оронойнгоо эзэн. Тэрэнэй гарта хэды ехэ баялиг. газар. уһан. ашагта малтамал. ой модон байна гээшэб! Энэ баялигынь тэрэнэй эршэ түгэс ажалай һайхан үлгы болоно бшуу. Мүнөө табан жэлэй түсэбэй шухала зорилгонуудые дүүргэжэ, ажалые эрдэмэй ёһоор эмхидхэн, үндэр бүтээсэ туйлажа байһан хүн бүхэн өөрынгөө гражданин уялгые яһан арюунаар дүүргэнэб! Экономическа реформо! Хүн зоной ажаһуудал, ажабайдалые бүри хубилган һайжаруулха реформо. Түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороһон предприяти, заводууд ямар амжалтануудые туйлажа эхилбэб? Одоол үйлэдбэрэе эзэн, тооложо, эрхилжэ шадаха хүн шэнгеэр хүтэлбэрилхэ саг ерэбэ бэшэ аал? Мүнөө харагты. Шэнэ гуримда ороһон Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводойхид байгша оной хахадһаа хойшо ашаг олзотойгоор ажаллажа, гурбахан һарын туршада валовой продукци үйлэдбэрилгые ехээр дээшэлүүлбэ. Сэбэр олзонь 2,5 дахин шахуу ехэ болоо. Ажалай бүтээсэ үндэр болгоһоной, урмашуулгын олон арга хэрэглэһэнэй ашаар ямар ехэ илалта туйлагдабаб? Энэ заводой Василий Ельцигэй ударидадаг слесарь-хабсаргагшадай бригада үшөө ноябрь һарада жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа элидхээл. Олон даа түрүүшүүл. Эдэл совет эрхэтэд — юрын хүнүүд предприяти. заводоо ашаг олзотой болгожо, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури батаар табилсажа оробол.

Үгышье һаа манай таряашан, хонишон, һаалишан—юрын совет хүнүүд ажахыгаа ямараар хүгжөөжэ эхилбэб! «Экономико — хүдөө ажахын үйлэдбэриин компас» гэжэ тэдэнэр хэлэнэ. Тон зүб. Бодомжотойгоор, ёһото эзэн шэнгеэр ажахыгаа эрхилхэ гээшэмнай тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ. Тиибэшье совет хүнүүд парти. правительствынгаа урдахи уялга, тангаригаа һайн мэдэнэ, үнэн зүрхэ сэдьхэлээ ажалда зорюулна. Жэшээ дурдахын тула холо ошолтогүй. Кабанскын аймагай Шергинскэ совхоздо хүдэлдэг агроном Тамара Федоровна Дубкова тухай магтажал хэлэмээр. Баян ургаса хуряангүйгөөр 40 мянган толгой гахай тэжээгээд үзэ даа! Дубковагай шэнжэлгэнүүдэй ёһоор хэгдэһэн севооборотууд, газарай хүрьһэ элдүүрилгэ ямар ехээр туһалбаб даа! Эрдэмтэ агрономой дүи дүршэлэй аша—олон мянган центнер шэмэтэ тэжээл, олон арбаад мянган түхэриг олзо боложо бусаал.

Совет хүн! Эрдэмэй орьёл өөдэ дабшаһан хүбүүд, басагад, замбуулинаар ниидэһэн баатарнууд, дошхон мүрэнүүдые хазаарлагшад, атар таладаа алтан таряа миралзуулагшад, габан хушуу малаа үдхэгшэд. Урданай хүрзэ, хадууртай таряашан, малшанай орондо эрдэм һудартай мэргэжэлтэ ерээ. Һургуу‑ляар түлюур хүдэлмэришэнэй орондо ажалаа эрдэмэй ёһоор эмхидхэжэ шадаха техник, инженер ерээ. Иигээд илалта тээшэ ябажал байдаг үе сагуудай мүнхэ һэлгээн, аха дүүнэрэй халаан.

Совет хүн гээшэмнай һайн һайхан заншалаа. бүхы дүй дүршэл, үзэл сурталаа доодо үе—хүбүүд. басагадтаа дамжуулан үгэдэг ха юм. Энэнһээ һайхан уялга, заншал совет хүнүүдтэ олдохо аал? Тиимэл хадань 1917 онһоо эхилжэ, 1967 он болотор болоһон хубилалта, асари илалтанууд мүнхэ эстафетэ — халаанай агуу хүсөөр дамжан ерээ ха юм.

Совет ороной эрхэтэн, тэрэнэй уялга, абари зан, түхэл шэнжэ тухай хэблэл, ном, газетэ, журнал, уран зохёолнуудта яһала бэшэгдэгшэ һэн. Һүүлэй үедэ энээн тухай үсөөн хэлсэгдэнэ. Тиигэжэ болохогүй! Юуб гэбэл, ёһото совет хүнэй жэшээ хадаа залуу үетэн. шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэдэ айхабтар ехэ удха шанартай. Ёһото гражданин, патриот хүнэй жэшээ дээрэ залуушуулые һургаха гээшэ партийна, комсомольско эмхинүүдэй, һургуули, соёл культурын зургаануудай зайлашагүй шухала уялгань болоно бшуу.

Совет ороной эрхэтэн! Дэлхэйдэ түрүүшын социалис гүрэнэй гэшүүн, коммунизм тээшэ дабшаһан хүнүүдэй нэгэн, агууехэ В. И. Ленинэй түрэһэн үлгы — Россида ажаһуудаг хүн! Эгээл эндэ революциин дүлэтэ поэдэй шүлэгэй хэдэн мүрнүүдые ханхинаса уншаха дуран хүрэнэ:

Уншагты,
атаархагты —
Советскэ Союзай
граждаиинби!

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

НҮХЭР М. А. ЯСНОВЫЕ РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН НЭГЭДЭХИ ОРЛОГШЫН УЯЛГАҺАА СҮЛӨӨЛХЭ ТУХАЙ

Россин Совет Федеративна Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшээр һунгагдаһантайнь дашарамдуулан. нүхэр **Яснов** Михаил Алексеевичые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын уялгаһаа сүлөөлхэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Т. АХАЗОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, Кремль.
1966 оной декабриин 23.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. М. АРСАЛАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Гахай үсхэхэ, гахайн мяха ехээр абаха, худалдаха хэрэгтэ тон һайн үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө, 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Хяагтын аймагай Хяагтын совхозой Хираан Адагай гахайн фермые даагша нүхэр **Арсаланов** Мансур Магасумовичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн В. БИРЮКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй Байшан. 1966 оной декабриин 24.

РСФСР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй наймадахи сесси

РОССИН ФЕДЕРАЦИ ОЙН БАЯРАЙ ЖЭЛДЭ

РСФСР-эй арадай ажахые 1967 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй, республикын 1967 оной гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ РСФСР-эй Верховно Соведэй наймадахи сессиин декабриин 23-най үглөөнэй заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдээ.

Нүхэд **Г. И. Воронов, В. В. Гришин,** СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд, Россин Федерациин правительствын гэшүүд ложонуудта һуугаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **В. И. Крестьянинов** сесси дээрэ түрүүлэгшээр һуугаа.

Рязаниин облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ депутат **Н. С. Приезжев** үглөөнэй заседани дээрэ түрүүлжэ үгэ хэлэхэдээ, табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ Рязаниин областиин ажалшадай үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тухай, тэдэнэй хэрэглэмжэнүүд болон эрмэлзэлгэнүүд тухай тогтоо. Сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб болон гүрэнэй бюджет арадай аша туһада тааралдана гэжэ мэдүүлхэ зуураа, РСФСР-эй Верховно Соведэй бюджетнэ комиссиин оруулһан заһабаринуудые хараада абалсан, 1967 ондо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб болон бюджедые батал‑ха тухай урда тээнь депутадуудай оруулһан дурадхалнуудые тэрэ дэмжээ.

Областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй энэ жэлдэ туйлаһан һайн үрэ дүнгүүдые тэмдэглэхэ зуура, колхозуудай олзо доход колхозниггуудай ажалай түлөөһэн дээшэлээ гээд үгэ хэлэгшэ мэдээсээ. Гансахан жэлэй турша соо ажалай түлөөһэн 28,2 процентээр нэмэһэн байна.

Революци тушаа, Ленинэй мүнхэ хэрэг тушаа зорюулан Татарай поэт Хади Такташай бэшэһэн шүлэгүүдые уншалгаар Татарай АССР-эй Уран зохёолшодой союзай правлениин түрүүлэгшэ депутат **М. М. Амиров** өөрынгөө үгые эхилһэн байна. Татар орондо ойн жэлдэ соёл культурын болон ажаһуудалай олон барилганууд бодхогдохо гээд тэрэ мэдээсээ. Жэшээлхэдэ, бетон болон шэлээр цирксын байшан Казаньда бодхогдохо, консерваториин концертнэ зал баригдаха, зураглан харуулгын искусствын музей нээгдэхэ.

Манай партиин ленинскэ хараа шэглэлые Алтайн ажалшад бүхы совет арад шэнгеэр һайшаана гээд Алтайн хизаарай Бийскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ депутат **Н. П. Мисюков** хэлээ. Партиин ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүд хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ гайхамшагта хараа зам нээжэ үгөө, колхозууд болон совхозуудай экономикые хүгжөөхэ

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ЗУУ МЯНГАДА ХҮРГЭБЭ

УЛААН-ҮДЫН ШУБУУНАЙ ФАБРИКА. Промышленна гуримаар үндэгэ абаха ёһотойл томо, нэрэдээ хүрэһэн ажахы болоожо байна. Эндэхи коллектив ноябриин 13-да 3 миллион 600 мянган үндэгэ гүрэндэ тушаажа, жэлэйнгээ түсэб дүүргээ бэлэй. Фабрикын шубуушад үсэгэлдэр 13 мянган үндэгэ бэлэдхэлэй пунктда абаашажа, түсэбһөө гадуур тушааһан үндэгэнэйнгөө тоое 100 мянганда хүргэбэ.

Фабрикын түрүү шубуушан Лидия Фирулева хамагһаа олон үндэгэ абанхай. Тэрэ мүнөө үедэ тахяа бүриһөө 122 үндэгэ абаад байна. Тиихэдэ дальбараа дэгжээдэг мэргэжэлтэй шубуушад Ольга Новикова, Фаина Алексеева, Вера Васильева, Анна Пузакова гэгшэд түрүүшын 7200 дальбараа тушаажа абанхай.

А. НАГАСЛАЕВ.

ШАХАМАЛНУУДАА ТУШААБА

Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай оршондо түбхинэһэн республикын «Скотооткормтрестын» мэдэлэй мал шахан таргалуулдаг совхоз үсэгэлдэр Улаан-Үдын мяханай комбинадта 250 толгой шахамал гахайнуудые тушааба. Тэдэнь тус бүридөө 105 килограмм татажа, «тарган» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаба. Иигэжэ тус совхозой энэ жэлдэ гүрэндэ тушааһан мяханиинь 5000 центнер болобо. 1966 ондо мяха бэлэдхэхэ түсэбөө энэ ажахы 200 центнерээр үлүүлбэ.

О. АНИСИМОВ.

ҮНЭТЭ БЭЛЭГҮҮД БАРЮУЛАГДАБА

Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводой 37 жэлэй ой үсэгэлдэр гүйсэбэ. Заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ород драмын театр соо сугларжа, һайндэрөө тэмдэглэбэ.

Баяр ёһололой суглаан дээрэ заводой үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба.

Манай корр.

ҺААЛИШАДНАЙ МАГТААЛТАЙ

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоз һүүлэй үедэ жэлһээ жэл бүри һү һааха түсэбөө дүүргэжэ, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гарана. Жэшээнь, мүнөө жэл колхоз түсэбэй ёһоор 5800 центнер һү гүрэндэ тушааха аад, 5855 центнер тушаажа, түсэбөө 18 үдэрөөр уридшалан дүүргэбэ.

Колхозой түбэй, мүн Борьёогой отделениин һү һаалиин гүүртэнүүдэй коллективүүд һайн амжалтануудтай. Эдэ гүүртэнүүдтэ тус тустаа 3050—4180 центнер һүн үйлэдбэрилэгдөө.

Түрүү һаалишан Мария Жигжитова 11 һарын туршада 35 мянган литр һү һааһан байна. Дулма-Сурун Цыдыпова 31 мянган литр, һаалишан Цырен-Дулма Аюшеева 28 мянган литр һү һаанхай.

Колхозой һаалишад Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойе ажалайнгаа бэлэгүүдээр угтахын тула эршэ түгэс ажаллана.

Д. ДОРЖИЕВ.

ОРДЕНТЫН ИЛАЛТА

Республикын суута малшан Хэжэнгын совхозой Ленинэй ордено һаалишан Юмжид Намжиловна Дамбаева үсэгэлдэр һү һааха жэлэйнгээ уялга дүүргэбэ. Тэрэ үнгэрһэн үедэ үнеэн бүриһөө 2011 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али тус бүриһөөнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа 511 килограмм һү үлүү ехээр һааба бшуу.

Шамдагай бушуугаар залуу басагад бэрэеэдһээ дутуугүйгөөр хүдэлдэг, мэнэ пенсидэ гарахаяа байһан урданай һаалишан Юмжид Намжиловна шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 26400 килограмм һү һааха түсэбтэй аад, тэрэнээ мүнөө 46200 шахуу килограмм болгоод байна.

Ж. БАДМАЕВ.
Хоринн аймаг.

САНАШАДАЙ УРИЛДААН

Үсэгэлдэр үдэрэй 12 часта Дээдэ Онгостойдо спортивна пистолеэдэй дохёо сууряатажа, Яхадай болон Буряадай республиканудай, Эрхүүгэй, Ангарскын, Шэтын түрүү санашадай заншалта урилдаан эхилбэ.

Энэ мүрысөөндэ дандаа нэгэдэхи разрядтайшуул, мастерта кандидадууд болон СССР-эй спортын мастернууд хабаадалсана.

Манай республикын спортивна нэрэ хүндые хамгаалагшадай дунда ССР Союзай спортын 15 мастернууд санын зүргаадэ гаранхай.

А. ХИНГЕЕВ.

ХҮРТЭЙНХИД, ХҮРӨӨТ!

Совет засагай 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Хүртэйн леспромхозой коллектив эршэмтэйгээр хабаадалсан, модо бэлэдхэхэ, зөөхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь 10 үдэрөөр уридшалан дүүргэбэ. Хамта дээрээ 280 мянган кубометр модон бэлэдхэгдэбэ. Жэлэй дүүрэтэр Хүртэйн модошод үшөө 8 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур бэлэдхэхэ гэжэ шиидэбэд.

Автомашинын жолоошон Н. В. Карбаинов, модошод Г. Д. Бадмаев, Н. П. Рудаков гэгшэд илангаяа һайнаар ажаллажа, үдэр бүриингөө даабарие 120—130 процент дүүргэжэ байнхай. Бүтээсэ ехэтэй хүдэлмэриингөө түлөө эдэ нүхэд гүрэн түрынгөө орден, медальнуудта хүртэбэ.

Н. ТЮРНЕВ.

1967 ОНОЙХЁОР

Улаан-Үдын хирпиисын заводой коллектив жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. Декабриин 22-ой үдэрһөө тэдэнэр Шэнэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилээ.

Заводой коллектив ажалдаа горитой амжалта туйлаба. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ, мүн байгша оной түрүүшын кварталда завод түсэбэй ёһоор хирпиисэ талдажа шадаагүй, гээгдэжэ ябаа. Заводой хүдэлмэришэд гээгдэлһээ гараха арга зам бэдэрээ, үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулаа, ондоо хэмжээ бэелүүлээ.

Тэдэнэй оролдолго үрэ дүнгөө харуулаа. Тиимэһээ заводой хүдэлмэришэд баяртай, туйлаһан амжалтаараа зоригжожо, Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай бэлэг барихаар бэлдэжэ байна.

Үнинэй хүдэлмэришэн В. П. Кириловэй даадаг хирпиисэ даран хатаадаг участогайхид эндэ түрүүлжэ ябана. Тус участогай нүхэр Зининэй хүтэлбэрилдэг бригада жэлэй эхинһээ хойшо 6 миллион 679 мянган хирпиисэ галдаа. Харин түсэбынь 6 миллион 300 мянган байһан.

Мастер Сахаровай халаан хирпиисэ галдаха даабараа холо үлүүлэн дүүргээ. Мүн мастер Котовой халаан олон хирпиисэ түсэбһөө гадуур галдаһан байна.

Шабар малтан абадаг карьерэй экскаваторщигууд, бульдозеристнүүд, заһабари хэдэг бригадынхид таһалгаряагүй һайнаар ажаллана. Тэдэнэй туһаламжаар заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь хэдэн хоногоор уридшалан дүүргээ.

И. ПАВЛОВ,
завкомой түрүүлэгшэ.

ЛЕНИНГРАД. «Ленсукно» фабрикын нэхэгшэд жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Тэдэнэр жэлэй дүүрэтэр үшөө 41 мянган метр сэмбэ нэхэхэ юм. Тэдэнэй бүтээһэн продукци хододоо һайн шанартай, гоё үнгэтэй, бүхэ байдаг. Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ энэ коллектив дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Ерэхэ жэлдэ шэнэ 3 янзын сэмбэ нэхэжэ, дэлхэйн наймаанда тэдэнэр табиха хүсэлэнтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ээрэлгын цех соо. (Наада таладань): коммунис ажалай ударник В. Смирнова. Энэ хүмнай үдэрэй нормоһоо гадуур 10 килограмм утаһа ээрэнэ.

ТАСС-ай фото.

Партийна **АЖАБАЙДАЛ**

ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГДЭЭ

Арадай ажахые улам саашадань хүгжөөхэ шэнэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ түмэр замшадай үүргэнь тон ехэ. Түмэр замай транспорт час мэтэ нэгэ жэгдээр хүдэлхэ зэргэтэй. Тиимэһээ ажалай журам эбдэхэ, ажалдаа голодоһо гаргаха ушар түмэр замшадта огто хорюултай гэбэл алдуу болохогүй. Ушарынь, энээн дээрэһээ болоно, гэнтын аюул тохёолдодог, поезднууд замдаа баригдадаг, графигһаа гарадаг.

Зүгөөр нимэ ушарнууд гарахаяа миинтэ болихогүй ха юм. Түмэр замай Улаан-Үдын отделени дээрэ аюулгүйе сахилгын албанда хүдэлдэг гурба-дүрбэн ревизорнууд хэдэ мянган түмэр замшадай хүдэлмэриие хүсэдөөр хинан шалгажа үрдидэггүй, үрдихэньшье бэрхэтэй!

Энээниие хараадаа абажа, локомотивна депогой, Улаан-Үдэ станциин кондукторска резервын коммунистнууд аюулгүйе хинан сахиха хэрэгтэ үргэн олониитые, эдэбхитэдые хабаадуулха гэжэ шиидэһэн байгаа. Хүн бүхэн өөрынгөө хүдэлмэри дээрэ ажалай гурим, энээн тушаа захяа заабаринуудые, инструкцинуудые наринаар сахихаһаа гадна, хажуудахи нүхэрөө харалсажа ябаха хэрэгтэй бшуу. Энэ талаар нэн түрүүндэ коммунистнууд жэшээ харуулха зэргэтэй.

Теэд хайшан гээд энэ хүдэлмэри эхилэлтэйб гэһэн асуудал партийна организацинуудай урда гараһан байна. Түрүүшээр зарим коммунистнуудта үйлэдбэриин энэ тэрэ участок шалгаха даабари үгтэжэ эхилбэ. Тиигэжэ тэдэнэр элирүүлһэн дутагдалнууд тухайгаа ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, партийна организацинуудта дуулгажа, хэмжээнүүдые абхуулдаг болоо. Шалгагшадай дурадхалаар үйлэдбэриин зүблөөн, хүдэлмэришэдэй суглаан зарлагдажа, зэмэтэ нюурнууд нүхэдэйнгөө үмэнэ харюусадаг болобо.

Коммунистнуудтай хамта энэ хүдэлмэридэ партийнабэшэ эдэбхитэд олоороо хабаадалсажа эхилһэн байна. Тэдэнэй хүдэлмэри түмэр замай отделенидэ тусгаар буридхэлдэ абтадаг болоо, тэдэниие аюулгүйе сахиха талаар нийтын инспекторнууд гэжэ нэрлэхээр шиидхэгдэһэн байгаа. Мүнөө отделени дээрэ мянга гаран хүн нийтын инспекторнуудээр ажаллана.

Тиигэжэ локомотивна депогой, кондукторска резервын партийна организацинуудай гаргаһан һайн һайхан үүсхэл отделениин бусадшье предприятинуудаар дэмжэгдэжэ, үргэн дардам харгыда гаранхай.

Саашадаа энэ хүдэлөөндэ эмхи гурим табиха гэжэ шиидэгдэбэ. Предприятинуудаар аюулгүйе сахиха нийтын соведүүд байгуулагдажа, профсоюзай нютагай комитедүүдэй хүтэлбэри доро хүдэлжэ эхилээ. Отделениин райпрофсожой дэргэдэ поезднуудай аюулгүй ябалгые хангаха штатнабэшэ таһаг байгуулагдаа. Энэ таһагые отделениин начальнигай орлогшо, коммунист нүхэр Нихланов М. М. хүтэлбэрилнэ. Таһагай гэшүүд саг сагтаа сугларжа, ямар асуудалда нийтын инспекторнуудэй анхаралые хандуулхаб, тэдэнэй шалгалтаар ямар хэмжээнүүд абтанаб, үшөө юу хэлтэйб гэжэ зүбшэн хэлсэдэг юм.

Гадна тус штатнабэшэ таһаг ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлаһан нийтын соведүүдэй, нийтын инспекторнуудэй дүй дүршэлтэй бусадые танилсуулдаг, халан абаха хэрэгтэнь туһалдаг.

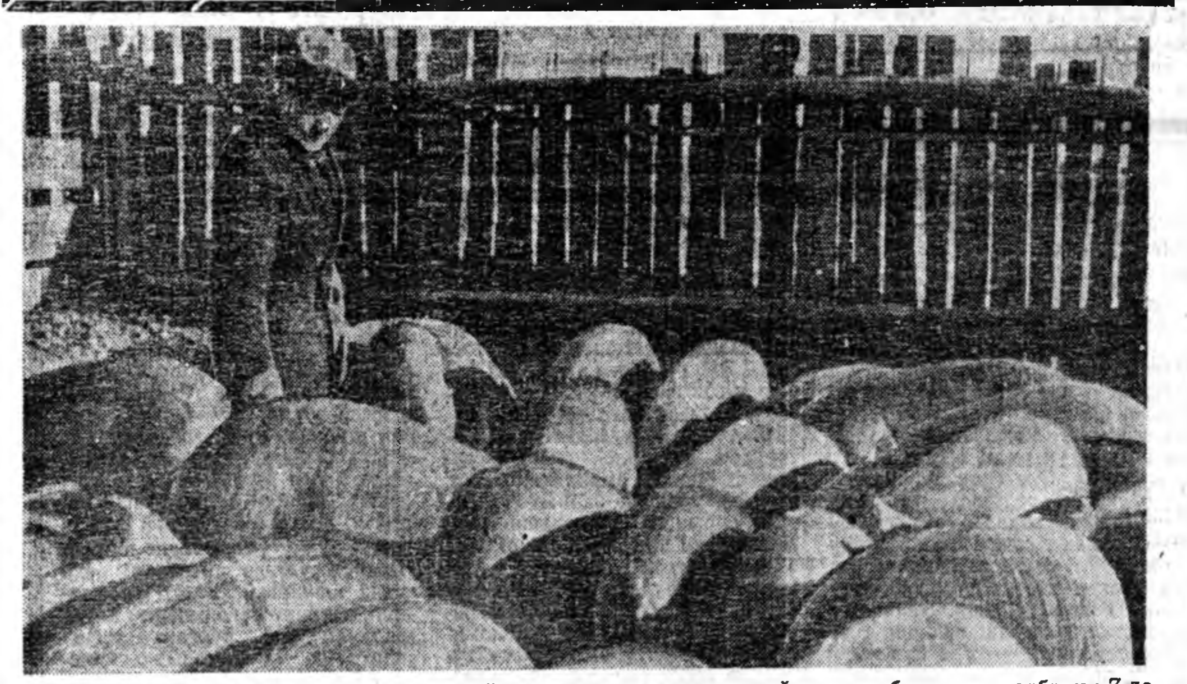
Жэшээлхэдэ, локомотивуудые заһабарилдаг цехэй нийтын соведэй (хүтэлбэрилэгшэнь коммунист Н. М. Герцог) дүй дүршэл согсологдоо. Тус совет депогой профкомой баталһан түсэбөөр хүдэлдэг юм. Гол анхаралаа локомотивуудай заһабарилгын шанарта хандуулдаг. Нийтын инспекторнуудэй оролдолгын ашаар локомотивууд заһабарилагдаһанайнгаа һүүлээр нэгэшье голодоһогүйгөөр сэхэ тушаагдадаг болоо. Хараалагдаһан болзорһоо урид локомотивуудай дахинаа заһабарилгада ороха ушар усадхагдаа. Нийтын инспекторнуудэй хүдэлмэриие харуулһан тусхай стенд цех соо түхеэрэгдэнхэй.

Райпрофсожой дэргэдэ байгуулагдаһан штатнабэшэ таһаг «Аюулгүйн түлөө» гэжэ тусхай ханын газетэ гаргадаг юм. Тэндээ эрхим соведүүдэй, нийтын инспекторнуудэй ажал хэрэгынь харуулдаг, элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд шүүмжэлэгдэдэг, партийна, профсоюзна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй абаһан хэмжээнүүд тухай мэдээсэнэ.

Мүнөө үедэ отделени дээрэ аюулгүйе сахиха нийтын 112 соведүүд хүдэлнэ. Тэндэ 4 мянга шахуу нийтын инспекторнууд тоологдоно. Жэлэй эхилһэнһээ хойшо тэдэнэр 14 мянга гаран элдэб дутагдалнуудые элирүүлжэ, тэрэ дарыдань усадхуулһан байна. Экономическа ашаурынь тоолобол, энэ хэмжээнэй ашаар хэдэн арбаад мянган түхэриг алмагдаһан байха.

Имэ нийтын хиналта хадаа хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлгэдэ тон ехэ удха шанартай байһаниинь элитэ.

М. СОЛОМЕННЫЙ,
манай штатнабэшэ корр.

Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозойхид мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэбые үшөө ноябриин 7-до дүүргээ һэн. Энэ колхозой гахайшад Петр Кузнецов, Иван Синицын гэгшэд илангаяа шалгарна. Тэдэнэр октябрь һарада 400 гаран гахай шахажа тушааһан байха юм. Гахайнуудайнь шэгнүүр сүүдхэдээ 300 граммаар нэмэдэг байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХУУШАНАЙХЯАРАА ХОЛО ОШОГДОХОГҮЙ

Совет засагай 50 жэлэй алдарта ойн һайндэрые ажалай амжалтаар угтажа, Эхэ һайхан оронойнгоо улам хүсэтэй болохо, арад зонойнгоо бүри баян дэлгэр байдалтай байхынь түлөө хүн бүхэн хубитаяа оруулха байна ха юмбибди. Коммунизм гээшэ арад түмэнэй гараар, тэдэнэй зохёон байгуулхы ажалаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ КПСС-эй Программа соо заагдана бшуу.

Тиимэһээ мүнөө совет орон доторнай хаа хаанагүй социалис мүрысөөн үдэрһөө үдэртэ эршэ хүсэ ехэтэйгээр дэлгэржэ байһаниинь гайхалгүй. Бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ хүн бүхэн шадаал һаа ехэ хубита оруулха гэжэ тэмсэнэ.

Республикымнай эгээл холын заха нютагуудай нэгэн гэжэ тоологдодог Ахын аймагай малшадшье энэ мүрысөөнэй хажуу талада байнагүй, бүхы хаба шадалаараа хам оролсожол байна.

Би эндэ адууһа мал үдхэжэ, тэдэнһээ ашаг шэмэ абаха тухай өөрынгөө сэдьхэлдэ хэжэ, боломжолжо ябаһан хэдэн һанамжануудаа хэлэхэ хүсэлтэйб.

Хэнэйшье мэдэһээр, орьёл үндэр хада хабсагай, бүглүү ой тайга газартай Аха нютагай колхознигуудай гол һалбаринь, урдаа хараха баялигынь мал ажал болоно. Манай эндэхи ажахынууд гол түлэб мяха, һү, нооһо үйлэдбэрилжэ, тэрэниие гүрэндэ худалдаад, олзо доход оруулдаг гээшэ.

Тиимэһээ адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гээшэ колхознигуудаймнай эгээл шухала зорилгонь болоно. Билэнэй үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн болгожо ябадаг асуудалнай энэл ха юм.

Өөрөө би гуша гаран жэлдэ үбэл, зунгүйл үхэр мал хаража, хада уулын үбэр майла махажа ябанаб. Энэ үе соо һааһан һүемни суглуулха, улаан гараараа түлжүүлһэн тугал, буруудыемни тоолохо болоо һаа яһала олон, ехэшье байха. Байгша оной үнгэрһэн 11 һара соо өөрынгөө хаража байһан хорёод хайнаг үнеэдһээ 840 гаран килограмм һү һаагааб. һү һааха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид ноябрь соо дүүргээ һэм.

Даб дээрэ харахада, үнеэн бүриһөө 800—850 килограмм һү һааха гээшэмнай тиимэ ехэ туйлалта бэшэ юм ааб даа. Аймаг доторнай тэрээнһээ дээшэшье һү һаадаг һаалишад бии.

Харин республикын зарим колхоз, совхозуудай бэрхэ һаалишад үнеэн бүриһөө 2,5—3—4 мянга хүрэтэр килограмм һү һаана бшуу. Теэд манай эндэхи эрхэ байдал Буряад ороной бусад нютагуудайхиһаа тад ондоо ха юм. Аха нютагнай шэмэрүүн хүйтэн уларилтай, адууһа мал бэлшээхэдэ бэрхэтэй үндэр хада уула, ой тайга газартай гээшэ. Тиигээдшье манай эндэхи малай үүлтэр бэшэ тээхиһээ ондоо. Эндэмнай ехэнхидээ һарлаг, хайнаг үүлтэрэй мал үсхэгдэнэ.

Би гуша гаран жэлдэ мал ажал дээрэ хүдэлжэ ябахадаа, һарлаг, илангаяа хайнаг үхэрнүүдые манай эндэхи эрхэ байдалда тон тааараһан мал гээшэ гэжэ ойлгооб. Эдэ мал бэеэр багашагшье һаа, гадарлиг сула, мяхалиг, түбһэн хүйтэндэ даарахагүй шэрхи, ямаршье газарта ябаад эдихэ юумэ олоод ядахагүй амитад юм. һарлаг, хайнаг үнеэд һүөөр багашье, тэрэнь айхабтар үдхэн, тоһо ехэтэй байдаг. Намар, үбэлэй сагта тэдэнэй һүнэй тоһолигынь 7—8 процент, заримандаа 9-10 процентшье болодог юм. Ондоогоор хэлэбэл, жэлдээ 850—900 килограмм һү үгэдэг хайнаг үнеэдэй ашаг шэмэ буряад-симментал үүлтэрэй жэлдээ 2000 литр һү гарадаг малтай адли болоно. Гадна һарлаг, хайнаг буруу, хашарагуудые һайнаар түлжүүлхэ, 4—5 наһатай болгоод үүсэлхэдэ, тус тустаа 500—600 килограмм татадаг болоно.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ ҮГЭ ҮГТЭНЭ

Хэдэн жэлэй саада тээ манай эндэхид хайнаг сарлнуудые шарга, тэргэдэ хүллөөд, үндэр хадаһаа түлеэ, модо буулгадаг, үбһэ тэжээл зөөдэг байгаа.

Тиимэһээ саашадаа һарлаг, хайнаг малые зүбөөр үсхэбэрилэн, тэдэнээ улам олошоруулха, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхэ зэргэтэйбди. Ахын аймагай колхозуудта хайнаг үнеэн бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр 400—500 килограмм һү һаажа байхамнай мүнөө үеын эрилтэдэ яашье таарадданагүй. Хайнаг үнеэн бүриһөө дунда зэргээр жэлдээ 700—800 килограмм һү һааха арга боломжо гүйсэд бии.

Энээниие дүүргэхын тула ажалдаа түрүү онол арга хэрэглэхэ, эрхим һайн һаалишадайнгаа дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотойбди. Харин мүнөө ямар тулюур муу байдалда хүдэлнэ гээшэбибди. Халэхын аргагүй. Ажалай оньһожоруулагдаагүй, түрүү онол аргануудай хэрэглэгдэдэггүй дээрэһээ малаймнай ашаг шэмэ бага байна. Республикын али нэгэн колхоз гү, али совхозой фермын ажал хүдэлмэри оньһожоруулагданхай, үнеэдтэ тусгаар буйлуулагдаһан амта шэмэ ехэтэй болгоһоһон үбһэ тэжээл эдюулэгдэнэ гэжэ газетэдэ уншаха, радиогоор шагнахадаа ехэл атаархахаар байгша. Манда хэзээ тиимэ шэнэ түрүү юумэн нэбтэрүүлэгдэхэ юм гэжэ хүлеэжэ ядахаар болодог.

Бидэ үнеэдтээ үбһыень тэрэ зандань лэ үргэн доронь хаяжа үгэнэбди. Силос гэжэ байхагүй. Хэрбээ зелёнко һайса таряад, тэрэнээ ногоон зандань сабшажа силос дараад, үнеэдтээ ехээр эдюулээ һаамнай, һүн яһалал гараха һэн. Бүдүүн тэжээлые ууралда, халуун уһанда дэбтээгээд, талха тарянай зүйлтэй холижо эһээгээд эдюулээ һаа, баһал һүн хэды ехэ нэмэхэ бэлэйб.

Мал ажал дээрэ шэнэ онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэдэг болохын түлөө булта тэмсэел, хуушанайхяараа мухар нюдартаар мунхижа байхаяа болиел гэжэ Ахын бүхы һаалишад, малшад, хүтэлбэрилэгшэдые уряалха байнаб. Тиигээгүйдөө бүхы адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, һү, мяха элбэгээр үйлэдбэрилжэ шадахагүйбди.

Үбһэ тэжээл элбэг байбал, эдеэ хоолой зүйл ехээр абтаха ха юм. Тиигэбэшье манай эндэхи сабшалан дээрэһээ мүртэй ургаса гаранагүй. Гектарай оройдоол 7—8 центнер үбһэн абтана. Сабшалан һайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхын тула һанаһанда хүрэмэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Энээнһээл боложо үбэлдөө, хабартаа малдаа бага зэргэ үбһэ эдюулһэн болоод, ехэнхинь гүнзэгы саһан соогуур хада уулын үбэр майла газараар адуулжа гараха баатай бологдоно. Игэжэ байхада үнеэдһээ юун оодэтэй шэмэ гарахаб, Мэдээжэ ха юм.

Минии һанахада эндээ бии байһан нуга сабшалангаа эзэн ёһоор уһалжа, утагжүүлжэ шададаг һаамнай өөһэдымнай бүхы адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл абтаха һэн. Теэд мүнөө ехэнхи сабшаламнай боролжо бургааһанда дарагдашанхай, болдот дошо болошонхой байна. Хэрбээ манай эндэхи хабшуу уйтан, хада уула газартай нютагта таараха хүнгэхэн трактор, машинануудай байгаа һаань, сабшалан үргэдхэхэдэмнай һураггүй һайн болохо һэн. Мүнөө улаан гараар юун мүртэй юумэн хэшэхэб даа.

Ажалдаа шэнэ түрүү юумэ үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, адууһа малдаа элбэг, шэмэтэй, һайн тэжээл бэлэдхэдэг болоо һаа, мяха, һү ехээр үйлэдбэрилхэмнай лабтай.

С-Ж. ТАГЛАНОВА,
Ахын аймагай «Улаан Аха» колхозой һаалишан.

СЭЛГЕЭХЭН СЭЛЭНГЭ НЮТАГААРНАЙ

ДАЛАЙТЫН ФЕРМЭ

һаалишад Л. Н. Бадмаева, Л. Г. Будаева гэгшэд гансашье Жаргалантада алдаршаа бэшэ, бүхы Сэлэнгынгээ аймаг соо суурхаһан. Эдэнэр шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ горитойхон амжалта туйлаа. һү һааляар жэлэйнгээ түсэбые бүри сентябрь һарада дүүргээ.

Эдэнэр мүнөө дабхар хүсэтэйгөөр ажаллажа, 3-дахи һарала Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн түсэбөөр хүдэлнэд.

һОНИРХОЛТОЙ СЕМИНАР

һаяхан Новоселенгинскдэ техник-үрэжүүлэгшэдэй гурбан үдэрэй семинар болоод үнгэрөө. Тэрээндэ хамта 14 техник-үрэжүүлэгшэд хабаадалсаа. Гүрэнэй племстанциин, үйлэдбэриин управлениин бүлэг зооветмэргэжэлтэд суглараагшадта һонирхолтой лекцинүүдые уншаһан.

С. СЕРГЕЕВ.

ТЕХНИКЫН ТУЙЛАЛТАДА — ҮРГЭН ЗАМ

Техникын шэнэ һонинуудтай үргэн нийтэ зониие танилсуулан гэгээрүүлхэ хэрэгтэ мэдээсэл болон пропагандын ямар ехэ удха шанартай байһаниинь элитэ. Ушар имэһээ манай республикын партийна органууд энэ асуудалда халуун анхарал хандуулна.

Научно-техническэ мэдээсэл болон пропагандын хэрэгые эрхилдэг Буряадай байшан техническэ дэбжэлтын шухала туйлалтануудые олониитын дунда дэлгэрүүлхэ талаар горитойхон ажал ябуулна. Тэрэнэй эмхидхэлэй хүдэлмэриин ашаар судна заһабарилгын, авиационно, шэлэй, «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудта научно-техническэ мэдээсэл болон пропагандын хэрэг һайшаалтайгаар шиидхэгдэнэ.

Үнгэрһэн хахад жэлэй туршада эдэ предприятинуудта техническэ мэдээсэл болон пропагандын түрүү аргануудхэрэглэгдэжэ, 87 мянган түхэригэй экономическа арьбалалта хэгдэһэн. һонирхолтой мэдээсэлнүүдые эмхидхэхэ зорилгоор эдэ предприятинууд ВДНХ болон оронойнгоо түрүү предприятинуудта экспедицеэр ябалгын материалнуудые үргэнөөр хэрэглэжэ, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй техническэ һонинуудые соносхогшодой үдэрнүүдые үнгэргэнэ.

«Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта техническэ мэдээсэл болон пропагандын 43 хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ, 77,5 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдэбэ. Энэ талаар мяхаконсервын комбинат, нарин сэмбын фабрикын коллективүүдэй туйлаһан амжалта бага бэшэ.

Гэхэтэй хамта техническэ мэдээсэл болон пропагандын хүдэлмэри зарим промышленна предприятинуудта огто эмхидхэгдээгүй байһаар. Жэшээлхэдэ, ЛВРЗ, мелькомбинат, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлдэ, мүн хэдэн леспромхозуудта энэ хүдэлмэри бирагүй байһаар.

Энэ дутагдалые усадхаха зорилгоор һаяхан КПСС-эй Буряадай обкомой промышленно-транспортна таһаг, научно-техническэ мэдээсэл болон пропагандын байшангай үүсхэлээр тусхай зүблөөн зарлагдаһан байна. Энэ зүблөөндэ промышленна предприятинуудай главна инженернүүд, техническэ мэдээсэлэй бюрогой начальнигууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Зүблөөндэ хабаадагшад наука, техникын шэнэ туйлалтанууд, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлтэй үргэн нийтэ зониие танилсуулха хэрэгые эрид һайжаруулха тухай шухала шиидхэбэринүүдые баталан абаа.

Г. ГАРМАЕВ.

ОНШЫЕНЬ АЛДААД БАЙХАДА...

Адуу мал үсхэбэрилдэг гол һалбаритай Захаамнинай аймагай ажахынуудта ажахын тоосооной үндэһөөр хүдэлхэ, хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха талаар зарим тэды юумэн хэгдэжэ байнхай. Гэхын хажуугаар, жэлһээ жэл бүри дабтагдадаг гол дутагдал—малай гарзалга, эхэ малнуудай һубайралга үргэлжэлһэн зандаа.

Ушар имэһээ колхозуудай экономиконь түргөөр хүгжэнэгүй. Энээниие бодото дээрэнь «балшыса» элирүүлхэ баримтануудые хаража, шалтагаануудыень дурдая. Үнгэрһэн жэлдэ, илангаяа үбэлжэлгын үедэ (1965 оной октябрьһаа 1966 оной июнь болотор) 1318 толгой томо эбэртэ бодо мал гарзалһан, 2 мянга шахуу үнеэд һубайржа, түл үгөөгүй. Тиигэжэ ажахыда хэмгүй ехэ гарза хохидол оруулагдаа һэн.

Энэ хугасаа соо 4216 толгой хонин үхэжэ, 3 мянган эхэ хонид һубайрһан. Эдэ малда гаргашалһан үбһэ тэжээл тоолобол, оромгүй ехэ байха. Энэ жэлэй арба һарын туршада XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 407 толгой (бүхы малай 4,4 процент), Ленинэй нэрэмжэтэ —156 (5,7 процент), «Красный Октябрь»—213 (6 процент) эбэртэ бодо мал гарзалуулаад байна. Жэлэй эхинһээ 10 һарада аймаг дотор 1512 толгой эбэртэ бодо мал, 4972 толгой хонин үхөө.

Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, хүсэд хүрэхэ тэжээл алишье ажахы бэлдээгүй. Тиимэл хадаа олонхи мал туража, муудажа үбшэлөөд хосордог. Сабшалангай ургаса һайжаруулха тухай ябуудзугаа хаа-яа суглаа зүблөөнүүд дээрэ гарабашье, энэнь бодото дээрээ бэелүүлэгдэдэггүй юм.

Мүнөө орон дотор үбэл зунгүй мелиоративна хүдэлмэриие ажахы болгондо ябуулха тухай асуудалай табигдаад, урагшатайгаар шиидхэгдэжэ байхада, эндэ юуншье хэгдэдэггүйнь гэмшэлтэй. Тодорхой эли түсэбшье ажахынуудта үгы. Аймагай ажахынууд сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргаха, һөөг бургааһануудыень хиргажа үгы хэхэ, тошон халяаха гэхэ мэтэ шухала хүдэлмэри тухай нэгэ хануур хөөрэлдөөд лэ, бодото дээрээ бэелүүлдэггүйнь харамтай. Шэбхэеэшье гаргахадаа жэл бүри малай байрые тойруулжа, хэмһээ үлүү тараахадань, тэндэнь буртаг үбһэн булюу ургашадаг болоо.

Эхэ малай олоороо һубайралга хадаа аймагай хүтэлбэрилэгшэдэй эрилтэ һулатай, хамаархадаггүй ушарһаа эхитэй. Энээнһээ уламжалан ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд мал ороондо саг болзортонь оруулха хэрэгые тооногүй. Буха, хусануудые һүрэгтэнь табяад лэ миин һуунад. Искусственна үрэжүүлгын Зэдын станциин Цахирай филиал хүдэлнэгүй. Хоёр-гурбан жэлэй урда Цахирай филиал мяханай үүлтэрэй 4 янзын бухануудтай, мяха, нооһо ехэтэй үүлтэрэй хусануудтай байһан. Тэдэнэй үрөөр аймагай бүхы эхэ малнуудые үрэжүүлжэ болохо байһан юм.

Адуу малай үүлтэр һайжаруулха, эхэ малай һубайралгатай бодотоор тэмсэхэ хэрэгэй анхаралда абтаагүй дээрэһээ энэ түрүү, ашагтай хэрэг һүнэшоо. Эндэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа хүдөө ажахын мэргэжэлтэд түбхын түрүүндэ зэмэтэй. Малай үүлтэрые һайжаруулха, һубайралгые усадхахын тула Цахирай филиалай хүдэлмэриие шэнэдхэн хүл дээрэнь табибал, ашатай гэжэ һанагдана.

Мүнөө хониной мяха худалдан абаха сэн нэмээд байхада, аймагай алишье колхозуудта хонин һүрэг үсхэбэрилхэдэ олзотой. Теэд зарим («Коммунизм», «Байгал», «Родина», «40 лет Октября») колхозууд хони үсхэбэрилхэ бэлшээриин газаргүйбди гэһэн худал шалтагаар хонин һүрэгөө хооһолжорхин алдаһан байха юм. Энэ хэрэгые аймагай хүтэлбэрилэгшэд «обёороогүй» орхижорхёо гээшэ гү?

Захааминай аймагай колхозууд ерэхэ жэл үбһэ ногооной баян ургаса абажа, мал һүрэгөө гарза хоролтоһоо аршалхын тула түбхын түрүүндэ сабшалангаа һайжаруулха бүхы хэмжээнүүдые дары абажа эхилээд, малай үүлтэр һайжаруулха, искусственна үрэжүүлгые дахин һэргээжэ, ажахынгаа экономикодо гол түшэг болгохо бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. АЮШЕЕВ.

Эрхим шанарай

үрэһэн—үндэр

ургасын эхин

БҮХЫ ҮРЭҺЭМНАЙ БЭЛЭН

Уһа, шииг нойтоор дутамаг, ехэнхидээ добо газартай манай эндэ орооһо тарянай тогтууритай һайн ургаса абахын тула нэн түрүүн эрхим үрэһэ бэлдэхэ, хоёрдохёор, газараа бодомжотой зүбөөр элдүүрилхэ, оролдосотойгоор үтэгжүүлхэ болонобди.

Тиимэһээ һүүлэй хоёр жэлдэ манай колхозойхид нютагтаа һайн тааараһан, эрхим шанартай сортовой үрэһэ бэлдэдэг болохо талаар зарим тэды хүдэлмэри хэжэ байгаа юм. Энэ жэлдэ түрүүшынхеэ ехэнхи шэниисэеэ 1-дэхи, 3 дахи репродукциин, һайн шанартай үрэһөөр таряа һэмди.

Тэрэнэй ашаар байгша ондо орооһото ургамалнуудые тариһан бүхы 4632 гектар газарай га бүриһөө дунда зэргээр 16,5 центнер ургаса хурлагаабди. Тиихэдэ шэниисэ, ешмээн гектарай 17,1 центнер гараһан байна. Ондоогоор хэлэбэл, урдандаа үндэр баян ургасаар суурхаагүй манай колхоз энэ жэлдэ аймаг соогоо эгээл ехэ ургаса абаа бшуу.

Үндэр баян ургаса абаһанай ашаар гүрэндөө 6 мянган центнерэй орондо 21,3 мянган центнер алтан таряа худалдажа, жэлэйнгээ түсэб гурба дахин үлүүлээбди. Мүн гэшүүдэйнгээ ажалай түлөөһэндэ, адууһа малай тэжээлдэшье талха таряа элбэгээр хубаажа үгэхэ аргатай болообди.

Ерэхэ жэлэйнгээ хабарай тарилгада баһал орооһонойнгоо эгээл эрхим дээжэ, шэлэмэл һайн үрэһэ бэлдэхэ гэжэ бригада бүхэн халуун намарһаа хойшо оролдолго гаргаа юм.

Урин дулаанай сагта ханамжатай наринаар сэбэрлэжэ, зохидоор хатаажа, һайн амбаар складта хадагалһан үрэһэн хабар болотор шанараа гээхэгүй бшуу. Энээниие хараада абажа, колхозоймнай бүхы бригаданууд ургасаяа хуряажа дүүргэмсээрээ удаан нобшоронгүй, намар дулаан байхаһаа эхилээд, үрэһэ хүрэнгөө сэбэрлэжэ захалаа. Илангаяа нэгэдэхи отделениинхид (эрхилэгшэ Д. Аюшеев) хүрэнгын орооһо сэбэрлэхэ хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулаа.

Мүнөө ерэхэ хабарай тарилгада хүсэд хүрэхэ бүхы 11,1 мянган центнер, тэрэ тоодо 6000 центнер шэниисын үрэһэн түрүүн «УП-20» түхэлэй зернопультаар һайса хиидхэгдээд, удаань орёо нарин «ОС-4,5» машинаар үшөө дахин сэбэрлэгдээд, гол түлэб тарилгын шанарта хүргэгдэжэ, зохидоор түхеэрэгдэһэн складта хадагалагдаа. Нэгэшье центнер үрэһэнэй таряан мүнөө тоог дээрэ үлөөгүй. Ингээд декабриин 20 болотор обёосой хүрэнгын заримые амбаарһаа гаргажа, үшөө дахин сэбэрлээд, тарилгын шанарта хүргэхэ гэжэ байнабди.

Сэбэрлэгдэһэн үрэһээ лабораторидо дахин шалгуулаабди. Тэрэмнай ургаха шадалаараашье, шииг нойтоороошье һайн гэжэ тодороо.

Энэ жэлдэ үрэһэ ургуулха бүхы 900 га газартаа 1-дэхи репродукциин, мүн заримыень элитэ классай үрэһөөр тариха зорилготойбди. Тиигэжэ ерэхэ жэлдэшье байгша онойхиһоо дутуугүй үндэр баян ургаса абаха үндэһэ һуури табижа байна гээшэбди.

Д. ЛУМБУНОВ,
Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой главна агроном.

Улаан-Үдын ТЭЦ-һээ аймагуудта ошодог зайн галые хубаарилан тараадаг подстанциин аппарадай хажууда Галина Нанмушина дежурлажа байдаг. Энэ хүмнай ажалдаа тон нарин, коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэтэй.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

РСФСР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй наймадахи сесси

РОССИН ФЕДЕРАЦИ ОЙН БАЯРАЙ ЖЭЛДЭ

(Түгсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

...тагай һайн арга боломжо бии болоо.

Энэ жэлые манай хизаарай ажахынууд олзотойгоор дүүргэжэ байна. Колхознигуудай болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэн нилээд ехээр нэмэ. Иимэ үрэ дүнгүүд манадые бултыемнай баясуулна.

Промышленностиинхи шэнгээр ...гөө ажахыда колхоз, совхозуудай ...ы ажалай фермэнүүдэй хүдэлмэришэдтэ нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи классай хүдэлмэришэнэй болохо мастерэй нэрэ зэргэ олгодог болохо тулаха ерээ гээд Н. П. Мисюков ...ингөө түгэсхэлдэ хэлээ.

РСФСР-эй арадай ажахые 1967 ондо хүгжөөхэ арадай ажахын түсэбэй проектые зөөлөнгөө профсоюзууд сахэ хабаадалсаа, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай болон ...ы ажалай эрхэ байдал саашадань ...айруулха зорилготой хэдэ хэдэн ...тэй ажаглалтануудые хээ, дурадхалые оруулаа гээд ВЦСПС-эй секретарь Н. А. Гусейнов мэдээсэ.

Промышленностиие һалбари һалбараар хүтэлбэрилхэ, түсэблэлгэ болон материальна урмашуулгын талаар шэнэ гуримда ороно экономикые бүри түргэнөөр хүгжөөлгые хангалын түлөө тэмсэлдэ профсоюзна организацинуудай дүүргэдэг үүргые, ...нэй даалгабаринуудые ...уудай дүүргэлгын түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ гэхэ үүр... тэмдэглээ.

Хамтын огоор болон сад тариалые хүгжөөлгын ехэ удха шанартай ...ые ВЦСПС-эй секретарь тэмдэглээ.

Хорин табан жэлэй турша соо болон ...ургуулиха хүдэлэнэ гээд Калининградска областиин Черняховск городой 4-дэхи дунда һургуулиин директор депутат Е. Ф. Гавина хэлээ. За... үетэниие хүмүүжүүлгын түлөө ...шанарай коллективэй оронои бол... арадай үмэнэхи харюусалгын ...шэлэ байные манай һургуулиин, ...одой һургуулинуудай жэшээ дээрэ би мэдэрнэб гээд тэрэ хэлээ.

Совет һургуули арадай, парти болон гүрэнэй анхарал оролдолгоор ...еэлэгдэнхэй. «Юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулинуудай хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» манай парти болон правительствын һаяхан тогтоол энээн тухай гэршэлжэ үгэнэ.

Наука, культура болон гэгээрэлые хүгжөөхэ талаар манай областьдо ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. 1967 онһоо Калининградта гүрэнэй университет хүдэлдэг болохо.

Мүлжэлгэһөө сүлөөрһэн ажалшан арадай ямар ехэ юумэ хэжэ шадаха байһыень совет Хальмаг нютагта, бусад хэдэ хэдэн автономито республиканудта социализм байгуулгын дүй дуршэл үнэмшэлтэйгөөр харуулжа үгэнэ гээд Хальмагай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ депутат Э. А. Сангаев үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. 1966 онойхидо ороодоо 1,6 тухай дахин ехэ мүнгэ зөөриин 1967 ондо автономито республикадта капитальна барилга хэхэ тула һомолодогдоһон һаналаа хангагдаһанаа тэрэ элирхэйлээ. Эдэ мүнгэ зөөриие шадамараар хэрэглэжэ хальмаг нютагай экономико болон соёл культурые бүри ехээр дэбжээхэ байна.

Депутадууд С. И. Костяев (Мурманска областиин Мончегорско «Североникель» гэжэ комбинадай металлург), Б. М. Зверев (Енисейскэ һунгуулиин округ, Красноярска хизаар), Г. В. Мясников—КПСС-эй Пензенскэ обкомой секретарь; М. И. Дроздов—Алас-Дурна зүгэй загаһанай промышленностиин главна управлениин начальник, Н. Н. Голиков—КПСС-эй Омско обкомой секретарь, Г. С. Рябина—Чебоксарска электро-аппаратна заводой хүдэлмэрилэгшэ үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлээ.

* * *

16 часта үдэшэн заседани эхилээ. Нүхэд Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, Н. В. Подгорный заседани дээрэ байлсаа.

Үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, РСФСР-эй Хүнгэн промышленностиин министр Ф. Я. Холостов иигэжэ мэдүүлээ. Россин Федерациин хүнгэн промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй нэгэдэхи жэлэй түсэбые декабриин 23-най үдэшэ дүүргэхэнь. Энэ мэдээсэл альга ташалгаар угтагдаа.

Удаань депутат Г. Ш. Срахимкулов—КПСС-эй Стерлибашевскэ райкомой (Башкирай АССР) нэгэдэхи секретарь үгэ хэлээ.

Түрүүлэгшэ—РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ депутат В. И. Крестьянинов элидхэлнүүд тушаа 21 хүн үгэ хэлээ гэжэ мэдээсээ. Үгэ хэлэлтые дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри депутадууд батална абаа.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Федерациин Госпланай түрүүлэгшэ депутат К. М. Герасимов, республикын Финансын министр депутат И. И. Фадеев түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

1967 ондо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай хуулиие, РСФСР-эй 1967 оной гүрэнэй бюджет тухай хуулиие сесси нэгэн дуугаар батална абаа. Бюджэдэй оршо, гаршань 28.235.175 мянган түхэриг байха. РСФСР-эй 1965 оной гүрэнэй бюджэдэй гүйсэдхэл тухай тоосоое баталһан тогтоол мүн лэ батална абтаа.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныдо үгэ үгтөө.

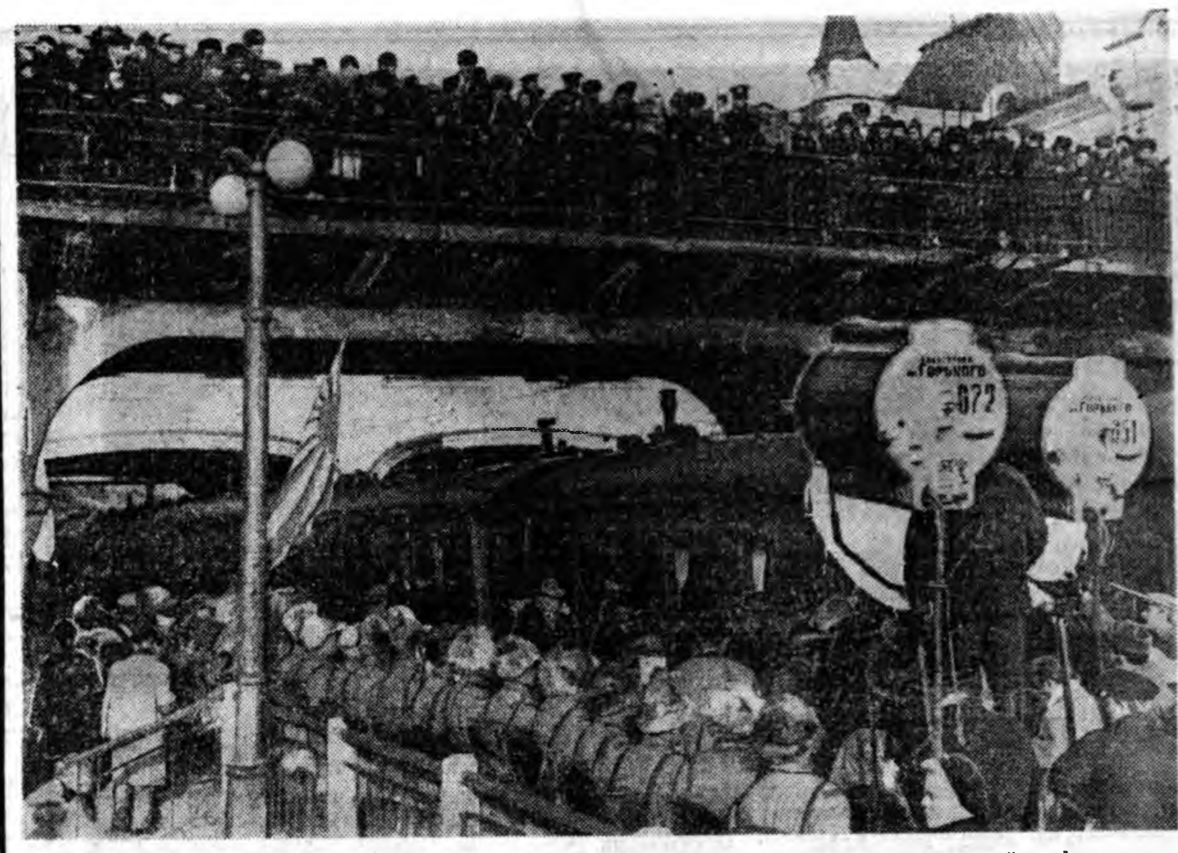
Мүнөө үедэ Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор хүдэлжэ байһан нүхэр Яснов Михаил Алексеевичые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр һунгаха тухай дурадхал танай үзэмжэдэ табихые манай партиин Центральна Комитет, РСФСР-эй Верховно Соведэй партийна бүлэг намда даалгаа гээд тэрэ хэлээ.

Энэ дурадхалые депутадууд альга ташалгаар угтаа. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр М. А. Ясновые һунгаха тухай тогтоол нэгэн дуугаар батална абтаа.

Этигэл найдабари үзүүлһэнэйнь түлөө депутадуудта М. А. Яснов халуун баясхалан хүргөө. Советскэ Союзай алдарта Коммунис партиин хэрэгэй түлөө, совет арадта алба хэхэ хэрэгтэ түлөө өөрынгөө бүхы хүсэ шадалые, дүй дуршэлые болон эрдэм мэргэжэлые саашада зорюулха гэжэ тэрэ найдуулаа.

Зүбшэхэ зүйлэй гурбадахи пункт—РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указнуудые баталха тушаа республикын Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь депутат С. Д. Орлов элидхэл хээ. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр һунгагдаһантайнь дашарамдуулан, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын үүргэһөө М. А. Ясновые сүлөөлхэ тухай тогтоол батална абтаа. РСФСР-эй Худоо ажахын республиканска министерствэ байгуулха тухай, РСФСР-эй уголовно-процессуальна кодексдо, РСФСР-эй уголовно кодексдо, РСФСР-эй гражданска кодексдо хэдэн нэмэлтэнүүд болон хубилалтануудые оруулха тухай указнууд нэгэн дуугаар баталагдаа. РСФСР-эй Худоо ажахын министрээр В. М. Гущинние томилхо тухай указ баталагдаа. Указнууд тушаа зохихо хуулинууд болон тогтоолнууд батална абтаа.

Тиигээд сесси өөрынгөө хүдэлмэриие дүүргөө. (ТАСС).

М. Горькиин нэрэмжэтэ Московско киностуди хоёр серитэй, «Пароль хэрэггүй» гэһэн уран һайханай фильм Владивостогто буулгажа байна. Энэнь Дурна зүгтэ болоһон граждан дайн тухай, суута ударидагшад ябаһан В. К. Блюхер, П. П. Постышев тухай, Приморидо Соведүүдэй засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ хабаадаһан юрын хүнүүд тухай хөөрэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ фильмын эпизодуудые буулгалга.
ТАСС-ай фотохронико.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Хүн зониие ажаһуудалай талаар хангалгые хүгжөөхэ талаар долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной декабриин 20-ной Указаар хүн зониие ажаһуудалай талаар хангалгын талаар илангаяа ехээр шалгарһан бүлэг олон хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнагдаа.

«Ажалай Улаан Тугай» орденоор 540 хүн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор—1218 хүн, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—1322 хүн, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар—1318 шагнагдаа.

Указ «СССР-эй Верховно Соведэй ведомостьнуудта», мүн нютагай хэблэлдэ толилогдохо.

МҮНХЭ АЛДАР

НИКОЛАЙ ОСТРОВСКИЙ 1936 оной декабриин 22-то наһа бараа бэлэй. Тэрэ гэһээр 30 жэл үнгэрөө. Энэ 30 жэлые Николай Островскиин мүнхэ наһан гэжэ нэрлэхэ ёһотойбди. «Амидыдаа хэһэн, байгуулһан бүхы юумээрээ наһа бараһан хойноошье хүн зондо алба хэхэ гээшэ эгээл һайн һайхан хэрэг»,—гэжэ шэбшэдэг, хэлэдэг байгаа. Эдэ үгэнь мүнөөшье зоригжуулагша жэшээ болодог. Николай Островский баатар габьяата ажабайдалаараа, бэлиг түгэлдэр зохёолоороо хүн зондо үнэн сэхээр алба хэһээр.

— Павел Корчагин манай үеын хүн болоно гү?— гэһэн асуудал заримдаа дуулдадаг. Манай үе саг гээшые ямараар ойлгодогһоо үндэһэлэн тус асуудалда харюусаха ёһотой.

Островский-Корчагинай үе мүнөө түүхын баримта болонхой. Теэд арюун хүсэл эрмэлзэлээр ухаан сэдьхэлээ шэмэглэдэг хүн лэ, Островский-Корчагинай ами наһаяа зорюулһан хэрэгэй илан мандахын түлөө мүнөөдэрэй тулалдаанда һууряа лаб батаар эзэлһэн хүн лэ тэрэнэй үеын хүн болоно. Уг зорилгоёо тодо һайнаар мэдэхэ гээшэ Островский-Корчагинай эгээл һайн талань юм. Мүнөө үеын хүнүүд алибаа хэсүү ушар байдалда ороходоо, эгээ энэ үедэ Корчагин юу хэхэ һааб гэжэ бодоод үзэдэг байха. Бэрхэшээлые дабажа гарадаг шадабаринь тэрэнэй абари зангай эгээл шухала талань болоно. Шатар наадахадаа: «Ганса хүбүүтэй үлэтэрөө наададагби»,—гэжэ Корчагин хэлэдэг һэн. Теэд энэмнай гансахан шатарай наада хэлээ бэшэ, бүри гүнзэгы удхатай ааб даа.

«Амиды Корчагинтай» нэгэнтэ бэшэ уулзажа хөөрэлдэһэн байнаб.

«Хара амяа харадаг хүн хэнһээш түрүүн ухэдэг юм. Тиимэ хүн гансал өөрынгөө аша туһада ажаһуудаг. Хэрбээ өөрынь нэрэ хүндын буурабал, амиды ябажа шадахаяа болидог. Олониитын аша туһада ажаһууһан хүниие, өөрынгөө олониитын хэрэг үйлэтэй холбоһон хүниие үгы хэхэ бэрхэтэй. Дайн байлдаанда шархатаад, үхэжэ байһан сэрэгшэ нүхэдэйнгөө илалтата «ура!» хашхараае дуулахадаа, һүүлшынхеэ сэдьхэлээ ханадаг...»—гээд тэрэ нэгэтэ намда хэлээ бэлэй.

Островский өөрынгөө ажабайдалые арад зоной ажабайдалтай, бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлтэй бата бэхеэр холбоһон юм. Тэрээнээ бодото жаргални гэжэ тоолодог байгаа.

Наһа барахаһаа 3 һара урид, Англиин «Ньюс Кроникл» газетын корреспонденттэй Островскиин хөөрэлдэһые энэ ушараар дурдаха һанаатайб. Ерээдүйн дайн тухай, манай илалта тухай, мүн ондоошье элдэб юумэн тухай удаан хөөрэлдөө һэн. Островский иигэжэ хэлээ бэлэй:

— Оршон тойрондо хэсүү байдалай тохёолдоходо, зарим хүн хубиингаа «хурил» худар хорогодон ородог. Гэр бүлынь, хубиинь хэрэг хамаг бүхы баяр жаргалынь болодог. Гэрһээнь бэшэ тээ—шэрүүн хэрзэгы байдал бии байһан мэтээр хүнүүд, бэе бэедээ дайсан харшаар хандаһан мэтээр үзэгдэдэг. Эбтэй коллектив соо байхадаа, сэдьхэл зүрхэнэйнгөө хабa хүсые мэдэрдэг, Ажабайдалайнгаа эгээн һайн һайхан зүйлые—оршон тойронхиие хараха аргаяа алдааб.

Иимэ байдалда ороод байхадаа: «Шадаха юумэеэ хээ гээшэ гүб» —гэһэн асуудал урдаа табла һэм. Теэд минии сэдьхэл мүнөө дүүрэн. Би үнэн сэхээр ажаһуугааб. Тэмсэлэй дүлэн соогуур бэе муутай болооб, һүүлшынгээ аминда хүрэтэрөө тэмсэхэ гэһэн нангин сэдьхэл бидэндэ парти хүмүүжүүлнэ...

Островскиин хэлэһэн эдэ үгэнүүд эгээл мүнөө үедэ тон таарамаар гэжэ хэлэхээр.

Оёоргүй харанхы нүхэнэй амһар дээрэ байһан юм. Хэдыдэшье доошоо хиидэн унашажа магад гэхээр байгаа. Теэд Островский тэрэниие юумэндэ бодоогүй. Тэрэ үедэ фашизмын хара үүлэн Европын тэнгэриие бүрхөөжэ байһан Испани дээгүүр үхэлтэ һалхи шуурган мушхаржа эхилээ. Островский «Шуурган дундуур түрөөшэд» гэһэн, фашис гуримда эсэргүү шэнэ романаа дүүргэхээр тэбдээ һэн. Дайшалхы жагсаалда өөрынгөө һуури эзэлнэгүй за гүб гэжэ һанаагаа зободог байгаа. Теэд Корчагимни дайн байлдаанда заатагүй тулалдаха гэжэ һанахадаа сэдьхэлынь амардаг бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Корчагинай эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаһые мэдэнэбди. Мүнөөшье амаралтада гараадүй. Бэрхэшээлэй ушарһан лэ газарта, хүн түрэлтэнэй зол жаргалай түлөө тулалдаанай боложо байһан лэ газарта Корчагин ябалсана.

Островский-Корчагин шэнэ, коммунис үеын хүнэй урган хүмүүжэхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Корчагин бага балшар наһандаа Джузеппе Гарибальдиин баатарлиг тэмсэлые һайхашаадаг, үнэн һайхан үйлэ хэрэгыень үндэрөөр сэгнэдэг һэн. Шэнэ үе сагта шэнэ баатар мэргэшүүл мүндэлнэ. Тэдэнэй нэгэн—Балтиин далайн сэрэгшэ, үнинэй коммунист Федор Жухрай болоно.

Кайзерай сэрэгэй Украиные эзэмдээд байхада, 1918 ондо Жухрай Корчагинтай түрүүшынхеэ хөөрэлдэһэн. «Шамайе наншалдааша юм гэжэ эжыш хөөрөөл. «Эрэ тахяа шэнгеэр собхогошоод, наншалдахал гэдэг байха»,—гэжэ эжыш хэлээ. Наншалдаха гээшэмнай юрэнхыдөө муу юумэн бэшэ. Теэд хэниие сохихоёо, юунэй түлөө сохихоёо мэдэхэ хэрэгтэй», —гэжэ Жухрай нүгоодэхеэ зүбтүүлэн энеэгээ һэн. «Би миин наншалдагшагүйб. Үнэн юумэнэй түлөө наншалдадагби», — гэжэ Павка харюусаба.

Үнэниие хамгаалха үзэл бодол Корчагинай бүхы наһанай ябадал болоо һэн. Үнэниие хамгаалхын тула эрид хүсэл эрмэлзэлтэй, зориг түгэлдэр, шэн габьяатай байха ёһотой. Үнэнэй түлөө тэмсэһэн хүн өөрөө үнэншэ байха зэргэтэй. Өөрөө өөртөө эрилтэ ехэтэйгээр хандаха, сэхэ сэбэр ябадалтай. һайн һайхан зантай байха ушартай. Үгэ хэрэг хоёрынь нэгэн байха жэшээтэй.

Корчагин бүхы наһаараа шэн зоригто үшөө нэгэ хүниие—Оводые хүндэлдэг, тэрэнэй хэрэгээр омогорходог байгаа. Тэрэнэй дайсадаа үзэн ядадагынь, элдэб гасалан тэсэн дабадагынь һайхашаагдагша һэн. Корчагинай дайшалхы хани Рита Устинович Павкые «нүхэр Овод» гэжэ дэмы нэрлээ бэшэ ааб даа!

Нэгэдэхи Морито сэрэгтэ алба хэдэг байхадаа, түүдэгэй хажууда амарха хоорондоо «Овод» гэжэ ном сэрэгшэдтээ уншажа үгөө һэн. Шагнажа һуугшадай сэдьхэл зүрхые Оводой үхэл ехээр доһолгоо бэлэй. «Миил юрын хүн тэсэхэгүй байха даа. Харин үзэл бодолойнгоо түлөө тэмсэжэ ороходоо, юушье хэжэ шадаха байнал», —гээд нэгэ сэрэгшэ дуугарба. Одессэдэ нэгэ хүбүүхэнэй 30—40 дайсантай тулалдаһан тухай хөөрэбэ. «Хүбүүн юу хэхэ байгааб? Нэгэн гэбэл, дайсад тэрэниие алаха, үгы һаа—плендэ абаха һааб даа. Хүбүүн гранатаяа абаад, хүл тушаагаа шэдэжэрхёо. Өөрөөшье хосоржо, обооролдоһон дайсадыешье үгы хээ. Манай дунда алдар суута хүнүүд олон байна даа»,—гээд тэрэ сэрэгшэ хөөрөөгөө түгэсхэбэ.

Островский-Корчагинай бүхы наһан ерээдүйн һайн һайхан байдалай түлөө тулалдаан, харатан дайсадтай урдаһаа хараһан тэмсэл мүн. «Булад яажа хатуужааб» гэһэн номой хоёрдохи хубида Корчагинай гүнзэгы удхатай бодолые уншанабди. Тэрэнэй ямар хүн байһые тон эли тодоор харуулна.

«Хүнэй эгээл үнэтэй юумэниинь ами наһан ха юм даа. Хүн бүхэн нэгэл наһа эдлэдэг. Тиимэһээ ямаршье уг зорилгогүйгөөр үнгэргэһэн жэлнүүдэй түлөө зүрхөө эбэрээхэгүйн тула ахир дорой, өөдэгүй жэжэхэн ябадалай түлөө хожомынь улайжа сайжа байхагүйн тула, дэлхэй дээрэхи эгээн һайн һайхан хэрэгтэ—хүн түрэлтэниие сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа, ами наһаяа үгөөб гэжэ үхэхэ дээрээ хэлэхээр байхын тула энэ наһаяа эдлэхэ хэрэгтэй».

Хүнэй һайн һайхан ажабайдал тэрэниие һайн һайхан шэнжэтэй болгодог гэһэн бодолые Корчагин бүхы наһаараа баталан гэршэлээ.

Островский мүнхэ наһа наһалжа хүн зоной сэдьхэл зүрхые һайн һайхан хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ зоригжуулдаг байһаар.

Семен ТРЕГУБ.
(АПН).

СССР-эй ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТЕРСТВЭДЭ

Гурбан совет корреспондентые ...хинһээ дуудан бусааха тухай ...Р-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство декабриин 16-да эрилтэ ...э. Тиихэдээ Хитадтахи совет корреспондентнүүдэй хэдэг ажал ябуулга тушаа Хитадай тала хардалга ...дэлгэнүүдые хээ, манай орониие ...үүлигээр эсэргүүсэһэн ябуулганудые хээ.

Энээнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа Хитадай Арадай Республикын хэрэгүүдээр СССР-тэ байдаг ...үргэлжын этигэмжэтын уялгые ...ргэгшэдэ мэдүүлгэ хэжэ, Хитадай талын энэ эрилтын оройдоошье ...дэһэ баримтагүй байһые заагаа. ...ква болон Пекиндэ байдаг корреспондентнүүдэй тоо адли байха ёһотой гэжэ КНР-эй МИД-эй зааһан ушар ямаршье үндэһэ баримтагүй гэжэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. СССР-тэшье, КНР-тэшье урда тээнь корреспондентнүүдэй тоо хизаарлагдадаггүй байгаа гэжэ Хитадай талада һайн мэдээжэ юм. һүүлэй үедэ Москвада Хитадһаа байдаг корреспондентскэ пунктын хүдэлмэрилэгшэд командировкоор эльгээгдэһэн КНР-эй табан эрхэтэн хүрэтэр (гурбан корреспондент, хоёр техническэ хүдэлмэрилэгшэ) хороогдоһон байгаа. Энээниие Хитадай тала өөһэдөө хэһэн байгаа бшуу.

Манай орондохи ажабайдал тухай хэблэлэйнь органуудай хэр зүйөөр бэшэдэг байһан тухай хэлэхэ болоо һаа, Советскэ Союз тушаа хитад корреспондентнүүдэй бэшэдэг зүйлнүүд бүхы дэлхэй дээрэ һайн мэдээжэ байха юм. Тэдэнэр совет арадые, Совет гүрэнэй гадаадын болон дотоодын политикые хардаһан гүрдэһэн мэдээсэлнүүдые дамжуулдаг. Энээнтэй дашарамдуулан СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа Москвада байдаг хитад корреспондентнүүдэй иимэ ажал ябуулгада КНР-эй посольствын анхаралые хандуулха шухала гэжэ тоолоно, хэрбээ хэрэгтэй болоо һаань зохихо хэмжээ абаха эрхэтэй байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Пекинһээ совет корреспондентнүүдые дуудаха тухай Хитадай талын хэһэн эрилтэ хадаа социалис оронуудай хоорондохи харилсаанда тохёолдоһон үзэгдөөгүй ушар болохоһоо гадна, манай оронуудай хоорондохи холбоо барисаае саашадань бага болгохо зорилгоор Хитадай талын үүсхэл гаргажа байһые дахяад гэршэлэн харуулна.

Совет корреспондентнүүдтэ эсэргүүгээр Хитадай талын хэһэн хуурмаг гэмнэлгые болон али али талаһаа адли тоотой корреспондентнүүдтэй байха тушаа үндэһэгүй эрилтые буруушааха зуураа, Хитадай талаһаа хэһэн ябуулгануудай хойшолонгуудай түлөө харюусалгые өөһэдтэнь даалгажа байһанаа СССР-эй МИД мэдүүлнэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО

Вальдек Рошегэй хөөрөөн

ПАРИЖ, декабриин 23. (ТАСС). Франциин Коммунис партиин Генеральна секретарь Вальдек Рошегэй хөөрөөн «Люксембургын радио» гэжэ станцяар дамжуулагдаһан, «Юманите» газетэдэ тунхаглагдаһан байна.

ФКП-гэй, зүүнэй тала баридаг демократическа, социалис хүсэнүүдэй федерациин хоорондо баталагдаһан хэлсээнэй удха шэнжэ тушаа асуудалда харюусаха зуураа, Вальдек Роше иигэжэ хэлэбэ: «Зүүнэй талын хүсэнүүдэй илалта туйлажа боломоор бүхы округуудта, бүгэдэ ниитын һунгалтын үедэ илалта туйламаар зүүнэй талын кандидадай амжалта хангалыень эдэ хоёр эмхи һунгагшадые уряалха байха».

Зүүнэй талынхидай илалта туйлаа һаань, Миттеранай правительствэдэ коммунистнууд хабаадаха гү гэһэн асуудал тус федерацитай зүбшэн хэлсэгдээгүй, «юундэб гэхэдэ, асуудал бүхэниие шухала болоһон сагтань шиидхэхэ хэрэгтэй гэжэ тоолодогбди». Ороной ажалшадай ашаг туһада харюусаха бодото демократигаар ганса хүнэй зонхилдог засагые һэлгэхын тула хүдэлмэришэд ба демократическа хүсэнүүдые нэгэдхэлгэдэ туһа хүргэхэ гэжэ мүнөө түбхын түрүүн оролдонобди. Федерациин ба Коммунис партиин хоорондо баталагдаһан хэлсээн энэ зорилгодо харюусана. Гэхэ зуура, «зохихо харюусалга даажа абахаар сагай болоо һаань, коммунистнууд хододоо бэлэн байха» гэжэ Вальдек Роше тэмдэглэбэ.

«Коммунис партиин ба федерациин хоорондо хэгдэһэн хэлсээнэй тон һайн талань юуб гэхэдэ, һунгалтаһаа гадна, тэрэнэй үрэ дүнгүүдһээ дулдыдангүй, хамтаараа ябуулга хэхэ таатай хараа бодол тодорхойлно» гэжэ Вальдек Роше түгэсхэл дотороо тусхайлан хэлэбэ.

Мүнөө үедэ зарим тэды арсалдаан гарадаг байбашье, орон доторхи, мүн парламентын зүүнэй талын хүсэнүүдэй хамтааран ябуулга хэхэ ехэ арга боломжо бии болонхой гэжэ Вальдек Роше мэдүүлбэ.

Суданай дээдэ сүүдэй шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Суданай Коммунис партиин ажал ябуулга хорихо тухай шиидхэбэри нёдондо жэл гаргаһан Суданай учредительнэ суглаанай тогтоолые болюулха гэжэ Суданай дээдэ сүүд соносхоо гээд ЮПИ агентствын корреспондент Хартумһаа мэдээсэбэ. Энэ парти хуулита эмхи болоно, өөһэдынгөө мандадуудһаа хаһагдаһан 8 депутат-коммунистнууд учредительнэ суглаандахи һууринуудаа дахин эзэлхэдэнь болохо гэжэ дээдэ сүүд мэдүүлээ.

Американска түримхэйшүүлэй „нюуса"

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 23. (ТАСС). США Зүүн-Урда Азидахи дайгаа улам үргэдхэн, бусад оронуудта эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулга хэхэ бааза болгожо Таиландые улам ехээр хэрэглэдэг болонхой. Американска телевидениин мэдээсэһэнэй ёһоор, ДРВ-гэй территори худар американска авиациин хэдэг добтолгонуудай 80 процентнь Таиланддахи 5 авиабазаһаа хэгдэдэг байна.

Аюултай шиидхэбэри

ЛОНДОН, декабриин 22. (ТАСС). Урда Вьетнамда ошоһон Австралиин сэрэгүүдэй тооe ерэхэ жэлдэ 6300 хүн болоторнь олошоруулха гэһэн Австралиин правительствын һаяхан соносхоһон шиидхэбэриие Австралиин премьер-министр Холт мүнөөдэр хуулита ёһоор лаблаба.

Рейтер агентствын корреспондентын Канберраһаа дамжуулһанай ёһоор, «Канберра» гэжэ найман бомбардировщигтой эскадрили, мүн залагдан ябадаг һомонуудые тээдэг «Хобарт» гэжэ эсминец Урда Вьетнам эльгээгдэхэ. Энэмнай американска 7-дохи флодой мэдэлдэ байха юм гэжэ Холт мүн лэ мэдээсэбэ.

ЮАР сэрэгэй замда ороһоор

ЛОНДОН. (ТАСС). ЮАР-ай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, буу зэбсэгүүдые түхеэрэлгэ мүнөө орон доторнь бүри түргэдхэгдөө. Преторидохи оборонын институт «газар-огторгой» түхэлэй ракетын проект бэлдэбэ. Энэл институтда радарна түхеэрэлгэнүүдэй проект зохёогдожо байнхай. ЮАР-ай оборонын министерство Баруун Германиһаа, США-һаа мэргэжэлтэдые асарна. Баруун тээхи немецүүд ядерна зэбсэгэй талаар шэнжэлгэнүүдые хэнэ, харин американецууд — Витватерсранд хото шадархи шахтануудай нэгэн соо ядерна туршалгануудые хэхэдэнь туһална.

Урда-Африкын республикын сэрэгэй байдалда оруулагдахатай хамта, расис ааша, коммунизмда эсэргүү номнол улам үргэдхэгдэнэ.

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН XXI СЕССИИН ДҮН

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 23. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн һаяхан дүүрэһэн XXI сесси социалис оронуудай, Азиин, Африкын ба Латиин Америкын олон энэ гүрэнэй хамтын оролдолго гаргаһанай ашаар хэдэ хэдэн шухала шиидхэбэринүүдые батална абаа. Совет делегаци эндэ тараахан мэдүүлгэ дотороо сессиин дүнгые иигэжэ сэгнэнэ.

Энэ сесси уласхоорондын орёо оршон байдалда үнгэрөө. Вьетнам арадта эсэргүү США-гай дайн сессиин хүдэлмэридэ нүлөөлбэ. Тиимэһээ сесси дээрэ шанга шүүмжэлэл, буруушаалгада эзэрхэг түримхэйшүүлэй ороһониинь ойлгосотой гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Бусадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахагүй тухай ООН-ой Декларациин хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудалаар Ассамблейн баталһан шиидхэбэриие совет делегаци ехэ удха шанартайда тоолоно. Энэ шиидхэбэри США-гай эзэрхэг түримхэй политическэ хараа шугамда эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй. Буу зэбсэгүүдые хуряаха асуудал зүбшэн хэлсэлгэһээ харахада, ядерна зэбсэгэй таралгые шадаал һаа түргөөр зогсоохо гэжэ ООН-ой гэшүүн оронууд хүсэдэг байна гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Буу зэбсэгүүдые хурьлалгын асуудал баруун тээхи гүрэнүүдэй гэмээр шиидхэгдээгүй байһаар гэжэ совет делегаци онсолон тэмдэглэнэ.

Азиин, Африкын ба Латиин Америкын оронуудтахи гадаадын сэрэгэй баазануудые усадхаха тухай асуудалаар гаргаһан шиидхэбэри, колониальна оронууд ба арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай Декларациин хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай шиидхэбэри, «Замбуулинай хизаар дайдые, тэрэ тоодо һарые, мүн бусад огторгойн бэетэ бодосуудые шэнжэлхэ, хэрэглэхын тула гүрэнүүдэй хэхэ ажал хүдэлмэриин гол гурим тухай» уласхоорондын договор баталха шиидхэбэри, тэрэшэлэн бусад документнүүдые Ассамблейн гаргаһан болохотой шиидхэбэринүүд гэжэ совет делегаци тоолоно.

Ассамблейн тодорхой шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ ябадал ООН-ой шухала зорилго болоно гэжэ мэдүүлгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Кришна Меноной мэдүүлгэ

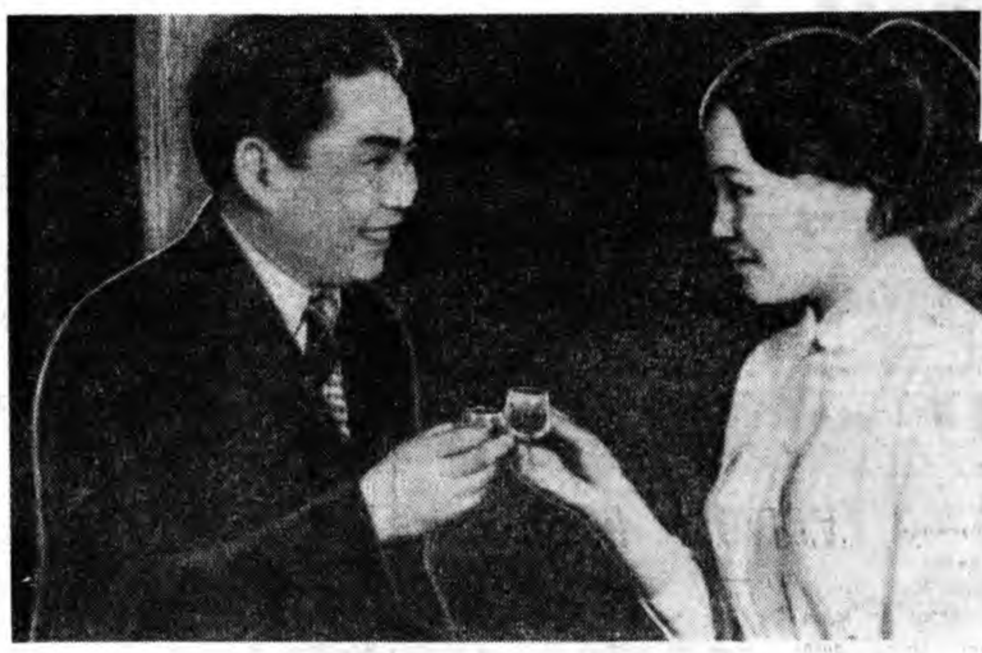
ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин олониитын, политическэ элитэ ажал ябуулагша Кришна Менон парламентын арадай палатые һунгаха үедэ Бомбейн Зүүн-Хойто һунгуулиин округһоо бэеэ дааһан кандидат боложо табигдахаар шиидэ.

Кришна Менон һунгуулиин энэ округһоо парламентын арадай палатада 2 дахин (1967, 1962 онуудта) һунгагдаһан юм. Һаяшаг Индиин Национальна конгресс гэжэ партиин хүтэлбэриин баруунай талынхидай хашалтаар, һунгалта үнгэргэхэ партиин түбэй комисси энэ округто дахинаа һунгагдаха эрхэ Менондо олгохоёо арсаһан байна.

Вьетнамда эсэргүү американска эзэрхэг түримхэй ябуулга буруушааһан демонстрацида Мюнхен хотын мянга гаран зон хабаадаа. США-гай генеральна консульствын оршондохи үйлсэнүүдтэ полициинхид демонстрантнуудые полистрантнуудые тоһобо. Зураг дээрэ: жагсаалда хабаадагшад полициин кордоной урда Эдэнэй барижа ябаһан плакадуудай нэгэн дээрэ: «Вьетнам илаха. Американецууд — тонилогты!» гэжэ бэшээтэй байба.

АПН—ТАСС-ай фото.

ЗАЛУУШУУЛ СЦЕНЭ ДЭЭРЭ

Ирина Доржиевагай бэлиг шадабарине Москвадахи А. В. Луначарскиин нэрэмжэтэ Гүрэнэй театральна искусствын институт мүлижэ, хүгжөөжэ, тэрэнине уран һайханай һонирхолтой, орёо замда үдэшөө бэлэй.

К. С. Станиславскиин һурагша байһан, РСФСР-эй арадай артист, Гүрэнэй шангай лауреат В. В. Готовцевой ударидалга доро зүжэгэй рольнуудые уран гоёор тайлбарилан гүйсэдхэжэ һураһан Ирина Доржиева Буряадайнгаа драмтеатрта ажаллажа эхилээ.

Театрта һаяхан табигдажа эхилһэн «Июньдэ хахасалга» гэжэ А. Вампиловай шог зугаата зүжэгтэ Ирина Доржиева түрүүшынхиеэ гол роль гүйсэдхэжэ, харагшадые баясуулба.

— Урда тээнь «Түрын үдэр» гэжэ Розовой зүжэгтэ багахан роль наадаа һэн. Харин мүнөө гүйсэдхөөшэмни намда тон харюусалгатай байгаа. Юрэдөө, харагшадай урда ёһотойл миниин шалгалта гээшэ. Таниин образ тобойсо гаргажа шадаа һаа, энэ амжалтам нэн түрүүн театраймнай эбтэй эетэй коллективтэ хамаатай. Юуб гэхэдэ, тэрэ намда найдажа, бэлэдхэлдэм али болохоор туһалаа юм.

Һаяар Треневой «Любовь Яровая» гэжэ зүжэгтэ Любын роль гүйсэдхэхэ түсэбтэйб. Энээнэи бэелүүлхэ хэрэгтэм артистнууд Мария Николаевна Степанова Зинаида Базарова хоёр ехэ туһа хүргэнэ,— гэжэ Ирина баяртайгаар мэдүүлнэ.

Б. ЖАНЧИПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Июньдэ хахасалга» гэжэ зүжэгэй нэгэ сценэ. Колесов Таня хоёрой рольнуудые артистнууд Георгий Бутуханов, Ирина Доржиева гэгшэд гүйсэдхэнэ.

ТЕАТР

„ХУБИСХАЛАЙ ДҮЛЭН СООГУУР“

Мүнөө үедэ бүхы совет арат зүблэлтэ засагай тогтоһоор 50 жэл болоһоной ойе һүр жабхалантаа ажалаараа угтажа байнхай. Мүн уран зохёолой, искусствын элитэ бүтээлнүүд бэшэгдэнэ. Сар анзаһан ба шархи гутал хоёрһоо бэшэ зоригүй байһан мүлжэгдэгшэ анги Агуухэ Октябриин хубисхалай һүүлээр одо мүшэнүүдтэ ниидэн хүрэхэ аргатай болоторoo манай гүрэндэ хүгжөө. Мүнөө үнгэрһэн 50 жэл соо туйлаһан илалтануудаа эрьен харахадаа, тэдэнээ мэдэрэн баясахадаа тэрэ 1917 оной Октябрийе ухаандаа һанажа, сэдьхэлэй гүнһөө баясанабди. Совет засагай түлөө Агуу Ленинтэй хамта тэмсэһэн баатар хүбүүдэй дайшалхы габьяанууд тухай мүнөө бидэ дурданабди.

Тэдэ хүбүүдэй нэгэн манай Буряадһаа Михей Николаевич Ербанов байһан юм. Хатуу зоригоо, һонор ухаагаа, эсэшэ сусашагүй ажал ябуулгаяа энэ хүн Буряадай автономито республикые тогтоохын түлөө тэмсэһэн, колчагтанай хархис булимтарагшадтай ажалшадай тэмсэлые элсүүлһэн, Буряадай областной партийна организацие олон жэлдэ хүтэлһэн юм. Тиимэһээ Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй драмтеатр А. Бальбуровай «Хубисхалай дүлэн соогуур» гэжэ пьесые тоонгүй гаража шадахагүй байһаниинь ойлгосотой. Энэ пьесэ дотор «нүхэр Михей» гэжэ герой бии. Тэрэнэй шанар шэнжэнүүд бидэндэ М. Н. Ербановые һануулна.

Драматург, театр, режиссер Ф. С. Сахиров гэгшэд тус зүжэг дээрэ удаан саг соо харюусалга ехэтэйгээр ажаллаа. Уран зохёолшо Д. Батожабай зүжэгые буряад хэлэн дээрэ оршуулба. Һаяхан «Хубисхалай дүлэн соогуур» гэжэ спектакль бидэ буряад театрта харабабди.

Пьесын автор А. Бальбуров зохёол соогоо Эрхүүгэй большевигүүдэй тэрэ үеын тэмсэл элеэр харуулаа гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Тэдэнэр колчагтанай бэеэ нюуһги байдалда хатуу тэмсэл хэхэдээ буряадай буржуазна националистнуудай хэрэг ябуулгануудые элирүүлнэ. Тиимэ зоной нэгэн Базаровай образ ехэ һонин. Энэ хүн һаяхан эмхидхэгдэһэн национал-демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, ехэ баян байхаһаа гадна, колчагтанай тагнуулшан байба. Тиимэ аад, зоной дунда ябахадаа, тэдэнэй дүтын нүхэр мэтээр бэеэ харуулха юм. Энэ орёо ролие В. Халматов ехэ нарияр аад, бэрхээр гүйсэдхөө. Энэ хүн түрүүшээр ехэ бараг даа, өөрынгөө партиин ЦК-гай бодото түлөөлэгшэ байһанаа харуулангүй, бэедээ найдангүй, залуушуудые дэмжэдэг байна. Нэрээшье залуу нэгэ хүбүүн энэ хүниие ниитын бэрхэ ажал ябуулагшадай бодото түлөөлэгшэнь байна гэжэ ехэ найдаха юм. Базаров айхабтар мэхэтэйгээр Сергей гэжэ нэрэтэй тэрэ хүбүүе өөрынгөө һабарта оруулна. Хэтэрхэдээ Гумилевой, Блогой шүлэгүүдые бэрхээр уншажа байгаад буряад арадай зол жаргалай түлөө тэмсэгшэ байһанаа харуулхые оролдохо юм. Гоё гоё үгэнүүдээр тусгаар тогтохо Буряад гүрэн тухай хөөрэнэ, тархиинь эрьюулнэ. Харин Пошоо, Пенэй гэжэ зарасанартаяа үлэхэдөө айхабтар хатуу, хэрзэгы ааритай юрын лэ нэгэ баян хүн болошохо юм. Үшөө Лисовский гэжэ жандармын капитантай уулзахадаа үхэрын мяхаар хоолложо ябадаг сүүбэн шонын бодото шонотой дайралдаһан шэнги аймхай, мэхэтэй зан гаргана. Иимэ досоохитой хүнэй образые В. Халматов нэрэдээ хүрэмэ һайнаар наадана. Базаровай хэршье үнэн нюураа далдалаашье һаа, арадай шуһата дайсан, өөрынгөө зөөриин түлөө юушье хэхэ хүн гэжэ бидэ ойлгонобди.

Базаров — буряад националист интеллигентнэрэй нэгэн. Тэрэнэй образ манай драматургида шэнэ, мүн театршье иимэ образ урдань харуулаагүй байха юм.

Арадай хоёрдохи дайсан Лисовский Черемховско контрразведкын юрын нэгэ тагнуулшан болобошье, зүблэлтэ засагай урдаһаа тэмсэгшэдые айхабтар бэрхээр ударидажа шададаг, бэрхэ хүн байһан гэжэ артист Г. Лосев харуулна. Иимэл дайсад мэхэтэй, хубисхалай хэрэгтэ ехэ һаад үзүүлһэн байна ха юм. Тэрэ Эрхүү хотодо, буряад һуурида, Александровска централда — хаанашье ябахадаа большевигүүдэй мүр мүшхэжэ, хэжэ байһан ажалыень уридшалан мэдээд, өөрынгөө харша хэрэгүүдые бэелүүлнэ. Базаров мэтэ хүнүүдые ажалдаа бэрхээр хэрэглэнэ. Гэбэшье хэжэ байһан ажал ябуулгынгаа мухардажа байһые тэрэ тухайлна. Тиигэхэ бүреэ улам эршэтэйгээр, улам шунахайгаар тэмсэхэ юм. Юундэб гэхэдэ, тэрэ өөрынгөө хэжэ байһан хэрэгтэ айхабтар этигэнги, шунахай, оролдосотой. Эрхынгээ түлөө бодоһон ажалшан ангиие үгы хэхэлээ эмидшье гэхэгүй хүн. Энэ образые Г. Лосев наадахадаа ёһотой тиимэ хүнэй бии байһан мэтэ адляар харуулна. Тиимэһээ артист геройнгоо зан абарие, һанал бодолые зүбөөр наадаа.

Эдэ хоёр дайсадай образуудһаа гадна, артист Д. Бадмаевай наадаһан баһа нэгэ герой пьесэ соо бии. Зүгөөр революционернүүд олон, тэдэнэй һүр хүсэн ехэ. Мүн һонирхолтой юрын зоншье олон даа. Жэшээнь, Пошоо гэжэ хүнэй рольдо артист В. Самандуев ехэ һонёор наадаа. Мүн Шодон Даруня хоёрой бүлын байдалые артистнар Д. Жалсараев, С. Рабсалов, С. Халтагарова, Ю. Шангина гэгшэд һонирхолтойгоор наадана. Тэдэ хоёрой гэр бүлын байдалые, һанал бодолыень, эрмэлзэлынь зохидоор харуулжа шадаа. Гадна миин лэ гэрэйнь байдал харуулаад болиногүй, үшөө ерээдүй һайн һайхан сагай ерэхэ байһанда найдангиа, тиимэһээ хүсэтэй, зоригтойень элирүүлнэ. Жэшээнь, Шодон — Жалсараев ехэ илдам, зөөлэн зантай; тиихэдэ Шодон — Рабсалов түргэдүү, хүнгэн хүн. Теэд эдэ хоёр артистнарай наадаһан нэгэ роль ондо ондоо хүнүүд болоногүй. Мүн Ю. Шангина С. Халтагарова хоёр Даруунийн образые баһал имээр харуулна. Ёһотойл юрын ажалша хүнүүд тухай һайнаар хөөрэжэ, тэдэнэй мартагдашагүй образуудые сценэ дээрэ гаргаһан артистнарай бэлиг шадабарие тэмдэглэмээр. Гадна Базаровай зараса басаган Пени гэдэгэй образые В. Амханова, Александровска централ соо саазалуулхаяа хүлеэжэ байһан балтийска матросой образые Н. Николаев гэгшэд хүсэ ехэтэйгээр, мартагдашагүйгөөр наадаба. Имэнүүд түүхэдэ дурдагдаагүй баатар габьяа харуулһан геройнууд революциин үедэ угаа олон байһан ха юм даа.

Бидэ мүнөө актернуудай һайнаар наадаһан рольнууд дээрэ, зүжэгэй бодото образууд дээрэ тогтожо хэлээбди. Гэбэшье пьесэ дотор дутуу ядуугаар, хүсэд бэшээр бэшэгдэһэн образууд бии. Жэшээнь, ЦК-гай түлөөлэгшэ, поручик Гармаев гэгшэд пьесэ дотор горитой үүргэ дүүргэнэ. Теэд артистнар Д. Дондуков, Ж. Иванов гэгшэдтэ наадаха юумэн үгы. Мүн Наташа Сергей хоёрой образууд тон орёо. Энэ хоёр лэ герой пьесын тон гол образууд боложо, бүхы удхыень, зохёолой сюжедые бэе дээрээ дааһан гэжэ һанагдана. Мүн һонёоршье харaaлагдаһан. Теэд авторай, режиссерой һанал бодол хүсэд бэелүүлэгдэнгүй үлэшоо.

Сергейн рольдо артист Ц. Пурбуев наадаба. Эндэ артистнаршье, режиссершье пьесэ дотор бии байһан бүхы арга боломжонуудые хүсэд хэрэглээгүй гэжэ һананабди. Сергейн эрмэлзэлые, шэнэ һониин юумэндэ дуратай һонор зангыень артист хүсэд харуулаагүй. Газаа талаһааньшье үнинэй дабтагдаһан мэдээжэ образуудые дабтахаяа һанана. Зангынь хүйтэншэг, һанал бодолынь хүсэд харуулагдангүй үлэшэнэ. Энэ хүбүүн Базаровта айхабтар этигэнги, найдангиа. Теэд «багшынгаа» үнэн бэеынь танихадаа шэнэ харгыда аали, хашанаар ороно. Энэ образ дээрэ режиссерой үшөөл хүдэлхөөр.

Харин Наташын образой һанаһанда хүрөөгүйнь гол шалтагаан драматургда хабаатай. Залуу актриса С. Бубеева ролёо яһала зүб наадана, элеэр харуулна. Гэбэшье тэрэ пьесэ соо бэшээтэй үгэнүүдһээ, хэхэ ёһотой үйлэнүүдһээ ондоо юумэ бүтээнэгүй. Юундэб гэхэдэ, актрисын өөрөө һанажа, наадан соогоо ябууд һанажа маяглаха үйлэ хэрэгүүд оройдоо олдоногүй. Эндэ драматург гэмтэй. Ямар нэгэн шанга зүрилдөөндэ оролсоо һаа, тиигээд тэмсээ һаа, тус герой бодотоор бэеэ харуулха, зангаа гаргаха аргатай байгааха юм. Теэд тиигэжэ наадаха үйлэ пьесэ соо бага.

Гадна нүхэр Михейн образые пьесын автор хүсэд зураглаагүй. Энэ хүн сценэ дээрэ хоёр лэ дахин харагдана. Түрүүн тэрэ хүнүүдтэ ухаа заагаад, даабаринуудые үгөөд ошоно. Харин һүүлдэ бии болоходоо туйлаһан, бэелүүлэгдэһэн хэрэгүүд дээрэ тобшолол хэнэ. Эндэ автор нүхэр Михейе зүжэгэй гол герой, литературна образ болгохо гэһэн зорилго табяагүй гээшэ ха. Тиимэһээл юрын партийна хүтэлбэрилэгшын дүрые харуулаад лэ, тэрэнэй хэжэ байһан ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхыень, найдангиинень, ябуулгатай бэрхыень тэмдэглээд лэ болино. Нүхэр Михейн рольдо Ф. Сахиров, Г. Бутуханов хоёр наадаба. Тэдэнэр тус тустаа энэ хүнэй зан абарие өөр өөрынхеэрээ харуулха гэжэ оролдоно. Гэбэшье артистнууд наадаха юумэнэй үгы дээрэһээ бодото образ гаргажа шаданагүй.

Дээрэ хэлэгдэһэнэй ёһоор «Хубисхалай дүлэн соогуур» гэжэ спектакль зарим тэды дутагдалтай байна. Илангаяа гол геройнуудайнь образууд хүсэд харуулагдаагүй. Тиимэһээ театрай коллектив тус спектакль дээрээ саашадаа ажаллахадаа дутуу дундануудынь хүсэлдүүлхэ, шэнэ арга боломжонуудые бэдэрхэ аабза гэжэ найдагдана.

В. НАЙДАКОВ.

Сэрэгшын дурдалга

ТАГНУУЛДА

1941 оной октябриин эхеэр, Гитлерэй шэлэмэл сэрэгүүдэй Москва тээшэ дугташажа байхада, командованиингаа зүгһөө тагнуулда ошохо гэһэн дайшалхы даабари абаа бэлэйб. Штабта абтаһан тэрэ даабариингаа ёһоор би бүлэг тагнуулшадтаяа хамта «полуторка» машинаар дайсанай дайшалхы гуримуудай дундуур «шургажа», Волоколамска шоссе дээрэ гараха байгааб. Тэндэ хүрэбэл шоссегээр гараһан дайсадые тодожо, «хэлэ» абаха, мүн үнэтэ документнүүдые олохомнай дамжаггүй һэн. Гадна дайсадай сэрэгэй ямар частьнууд, соединенинүүд ямарнууд бүлэглэлнүүдээр Калинин хото тээшэ дабшанаб гэжэ мэдэжэ абаха гээшэ манай шухала зорилгонуудай нэгэн һэн.

Харанхы һүниин буугаадүйдэ хараалагдаһан газартаа хүрэжэ, дайсанай сэрэгүүдэй үнгэрэн гарахые, тэдэнэй дундахи забһарые адаглан тухайлжа абаха ёһотой байгаабди.

Бидэ үдэшэлэн тээ шоссе хүрөөд, тэрэниие адаглан һуубабди. Уданшьегүй хас тамгатай 5 хуягта машина удаа дараа үнгэрөөд, абяа шэмээгүй байдал дахинаа оршобо. Энэ багаар шэбээлһэн немецүүдэй һүниин сагта хунхылдажа амардагынь бидэндэ мэдээжэ байгаа. Гадна нютаг зоной хэлээшээр тухайлхада, тэдэнэй ябаган сэрэгшэдтэй 30—40 броневигүүд болон автомашинанууд город тээшэ ошоһон байба.

Бидэ таарууу газар олоод, үүрэй сайтар һууридаха, гэгээ оромсоор өөһэдынгөө дайшалхы гуримые хубилгаха гэлсэбэбди. Мүнөө һанахадам, аали намдуу, ута унжагай тэрэ һүни манние нилээд дааруулаа һэн. Гал түлижэ болохогүй байһамнай мэдээжэ.

Гансал үглөөгүүр, наранай гаража байха үеэр, ээлжээндээ байһан адаглагшаднай хойноо броневик дахуулһан мотоциклистнүүд ерэжэ ябана гэжэ дуулгаа һэн. Бидэ тэрэ дары «халуун угтамжа» бэлдээд, ойртожо ерэмсээрнь богонихон байлдаа эхилжэ, хоёрыень абаһаар харгын захын һубаг руу хүнтэрүүлээд, бэшыень хоёр гар пулемедоор хиргажа, гранатануудаар «хүндэлөөбди». Эсэстэнь, түрүүшынь хоёрые «хэлэн» болгожо, бэшэ алуулаашадайнь документнүүд болон погонуудые мотоцикл дээрэ тодхогдоһон гар пулемедтойгоорнь абаа һэмди.

Плендэ абаашаднай дайсанай 36-дахи моторизованно дивизиһээ байжа, манай командованида тон шухала мэдээнүүдые тайлбарилжа үгэхэ баатай болоһон.

Москва, Калинин городуудай дээдэ һургуулинуудай студент-комсомолшууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, дайсаниие сохихо хэрэгтэ ехэхэн туһа хэдэг һэн. Тэдэнэр олон ушарта манай командованиин орёо бэрхэшээлтэй дайшалхы даабаринуудые шударгыгаар дүүргэдэг бэлэй. Жэшээлхэдэ, дайсанай сэрэгэй частьнууд болон соединенинүүдэй нумерацинуудые, тэдэнэй гол хүсэнүүдые болоод зэр зэбсэгүүдые тодоруулдаг һэн.

Москва шадар немецүүдые бута һамна сохихо бэлэдхэлэй түлэг дундаа ябуулагдажа байһан октябрь, ноябрь һарануудта тагнуул эмхидхэлгын ябуулга хэжэ, бүхэли хоногоор ажаллагша бэлэйбди.

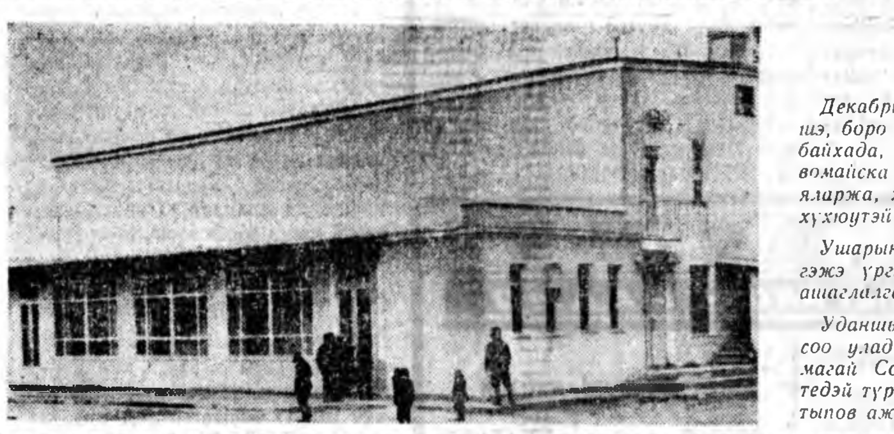
Москва шадарай үсэд шанга байлдаануд, мүн бусадшье олон дурасхаалта сагууд һанагдана. Жэшээлхэдэ, манай сэрэгүүдэй харюусалгата добтолгын эхин үе. Эгээл тэрэ үедэ фронтын шугамда манай гол резерв болохо Сибириин дивизинүүд һүр жабхалантайгаар ерэжэ байгаа. Ябууд дундаа сабхинуудаа валенкаар, валенкануудаа сабхинуудаар һэлгээд лэ, сагай ямаршье уларилда һаатаагүй тэдэ дивизинүүдэй мундуу жагсаалнууд Москвае хамгаалхаар ерэжэл ерэжэл байгша һэн.

1941 оной декабриин 6-най Москва шадархи манатай үглөө ойндомни элеэр һанагдана. Тэрэ үглөөгүүр бидэ дайнай эхилһэнһээ хойшо түрүүшынхиеэ тоогүй олон дайшалхы совет самолеедуудаа, хүсэ ехэтэ артиллериин бэлэдхэлнүүдээ хаража баяраар халяа бэлэйбди.

Манай сэрэгүүдэй эмхитэй, хүсэтэ добтолгонуудай удаа дайсадай орхижо зугадаһан элдэб зүйлэй буу зэбсэгүүдые, һомо хэрэгсэлнүүдые айхабтар олоор, илангаяа Рогачев, Яхрома болон Клин городуудай оршондохи байлдаанай талмайнуудта харагша һэмди.

Манай сэрэгүүд тэрэл үбэлдөө шанга добтолгонуудаа хэһээр хэжэ, түрүүшымнай илалтын одон бидэнние баруун зүг руу уряалжа эхилээ бэлэй.

Д. ЯМПИЛОВ,
запасай полковник.

АМАР САЙН, „КОСМОС“!

Декабриин жабартай нэгэ үдэшэ, боро хараанай буугаадүйхэн байхада, Загарай тосхоной Первомайска үйлсөөр зайн галнууд яларжа, хүн зон олон, хүлгөөтэй, хүхюутэй байба.

Ушарынь хадаа эндэ «Космос» гэжэ үргэн экрантай кинотеатр ашаглалгада үгтэхэ байба.

Уданшьегүй кинотеатрай фойе соо улад олоороо сугларжа, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Санжимитыпов ажалшадые соёлой шэнэ гуламтатай болоһонтойнь дашарамдуулан амаршалаад, 10-дахи барилга хабсаралгын участогай ахалагша инженер О. Б. Плоткиндо үгэ үгэнэ. Нүхэр Плоткин Загарай тосхонойхидые амаршалан, кинотеатрай харалгын залда орохыень уриба. Улаан-Үдын телестудиин кинорепортерой аппарат жиигажа, 300 хүн һууринуудаа эзэлбэд. Тэдэнэр баран баяртайнууд. Кинотеатрай байшангай барилгашад илангаяа урматайнууд. Тэдэнэр барандаа эндэ байна ха юм. Жэшээлхэдэ, бригадир Николай Иванович Хохлов. Тэрэ эгээн түрүүшын хирпиисэ табилсаһан хүн. Полина Иосифовна Никитина, Елизавета Егорова, Антонина Кскаулина гэгшэдэй уран гараар кинотеатрай хананууд дотор талань шэмэглэгдээ юм.

17 час 30 минутада үргэн экран толоржо, уран һайханай үнгэтэ фильм эхилбэ.

Амар сайн, «Космос»!

В. КАРМИНАЙ
фототекст.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кинотеатрай байшан.

БУРЯАД ОРОН ПОЧТЫН МАРКА ДЭЭРЭ

Гушаад жэлэй саада тээ «СССР-эй арадууд» гэжэ почтын маркануудай сери соо тэргэдэ үхэр хүллэһэн буряадууд харуулагдаһан юм. Тэдэнэй нэгэн тэргэ дээрэ һууһан, нүгөөдэнь үхэрөө унаад ябаһан зурагтай һэн бэлэй. Тэрэнэй удаа 1960-аад он багаар буряадай оперо ба баледэй театрай зурагтай почтын нэгэ марка гараһан байна.

Энэ жэлдэ СССР-эй Холбооной министерство ехэ гоё зурагтай долоон янзын маркануудые хэблэн гаргаба. Ямар маркануудай хэблэгдэһэн тухай тобшохоноор хэлэебди.

1916 ондо эмхидхэгдэһэн Баргажанай заповедниктэ зорюулагдаһан гоё зурагтай хоёр марка харанабди. Тэдэнэй нэгэн ногооботор үнгэтэй 4 мүнгэнэй марка. Тэрэ марка дундуураа хоёр хуби болгогдон зурагданхай. Зүүн гар талынь хахад дээрэ Байгал далайн эрьедэ ургажа байһан модоной гэшүүһэн дээрэ һууһан булган, баруун гар талынь хахад дээрэ Баргажанай заповедниктэ байдаг элдэб ан бүга, хандагай, халюун, баабгай, зэрлиг оро, үнэгэн, тарбаган хүдэри, үен, хэрмэн; шубууд һойр, хүдүү, сагаан торхируу; Байгал соо ябаһан хаб, мүн бусад загаһад зурагтай.

Нүгөөдэхи 6 мүнгэнэй хүрин үнгэтэй марка дээрэнь зайдвеждник тойрохо хада, голнууд, баабгай харуулагдана. Харууһанда байдаг эдэ ан, шубуудые агналга тэндэ хорюултай. Заповедниктэ эрдэмтэд, хүдэлмэришэдэй тосхон бии. Эндэ эрдэм шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Байгалай олзоборилгын загаһад гэһэн элдэб үнгэтэй табан марка баһа энэ жэлдэ гараба: Байгалай омоли, хилмэ, һалбарууһан, хадарин гэжэ тэдэ маркануудай гаршагтай.

И. МАДАСОН.

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИ

Борьёогой совхозой нэгэдэхи отделениин түб — Нуга тосхондо эхин һургуулиин шэнэ байшан баригдажа дүүрэбэ. Эндэхи малшадай 80 хүүгэд дүрбэн классаараа нэгэ доро шэнэ һургуули соогоо хэшээлээ үнгэргэжэ эхилбэ.

Урдань тус һургуули һуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхада таарууу түхеэрэлгэгүй, айлай байрын гэртэ байһан юм. Мүнөө энэ шэнээр баригдаһан һургуулинь алишье талaараа тон зохид, уужам һаруул.

Энэ һургуули совхозой мүнгэ зөөреэр баригдаба.

Д. ТОГОЧЕЕВ.
Зэдын аймаг.

АНХАРАГТЫ: шэнэ рубрика

Сүлөөтэй сагаа хайшан гэжэ үнгэргэдэг, агнуурида ябадаг, сэнгүүгээр амардаг, һонин ушар тухайгаа, хүндэтэ уншагшад, бидэндэ бэшэжэ байгыт!

ҮГЛӨӨНЭЙ ЖАБАРТА...

Бүүр-түүр харанхы. Мүнгэн сагаан сэн-бун болошоһон хүбшын шэнэһэд үглөөнэй хүйтэн жабарта шэнэ хүгжэмөө татана хэбэртэй. Шэмээгүй. Гэнтэ саһанай аалихаар шар-шар гэхэ дуулдажа, ангуушанай нариихан зүргөөр нэгэ хүн алхалан ябана. Урдань хорёошо нохой иишэ тиишээ һэр-мэр хараашална, аалихан хатарна. Иимэ сэлгеэн агаарта амаржа, сүлөөтэй сагаа агнуурида үнгэргэхэдэ гоёл ха даа. Гэртээ миин хэбтэжэ байнхаар бууханаа үргөөд, хүбшэ тайгадаа гаралши. Аншье олзолоогүй һаа, тунгалаг агаарта ябажа, амаржа, «эһээз гээхэдэ» ехэл аятай бэшэ аал?

...Үглөөнэй наранаар хүбшэдэ буу һүрэшэбэ. Яруунын зверосовхозой штатна ангуушан нүхэр Григорьев үбсүү сагаан хэрмэ һэгсэгэд гэтэр саһан дээрэһээ үргэн абажа бүһэндөө хабшуулжархиба. Хорёошо нохойньшье олзуурхангяар ээзэдээ шарбан, ондоо хэрмэнэй мүр бэдэрхэеэ саашалба янзатай.

Ангуушан Григорьев агнууриин хаһын эхилһэнһээ хойшо 530 хэрмэ барижа, даалгабарияа холо үлүүлэн дүүргэбэ. Тиихэдэ тэндэхи ангуушан Парфенов 400 гаран хэрмэ, нэгэ хандагай олзоборитой. Юрэдөө ябаһан лэ хүн «яһа зууха» байна даа.

Иигэжэ Романовкын зверопромхозойхид ан бариха жэлэй түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ. Ангуушанай зүргөөр үшөөл хүнүүд субаһаар.

Л. ТКАЧ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ОЁДОЛШОД БОЛОХОНЬ

Түмэр замшадай Соёлой байшангай дэргэдэ хубсаһа эсхэжэ, оёжо һургаха курса нээгдээ. Курсада гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, транспорт дээрэ хүдэлжэ байгшад һуралсана. Тэдэнэр түрүүшын һаранuудта хүүгэдэй болон гэртэхи ажалда үмдэхэ элдэб хубсаһа оёжо һурахаһаа эхилээд, самса, үмдэ, плати, юбкэ, костюм болон бусад һайн һайн хубсаһа оёжо шададаг болоод курса дүүргэхэ юм.

Курса дүүргэгшэд һуралсалайнгаа һүүлээр гэртэхинэйнгээ хубсаһа оёжо шададаг болохоһоо гадна, мастерскойдо мастераар хүдэлхэ эрхэ олохо байна. Курсые дүй дүршэлтэй мастер А. А. Охолина хүтэлбэрилнэ.

ХАНИ ХАРИЛСААГАА ҮРГЭДХЭНЭ

Зэдэ станциин дунда һургуулиин дэргэдэ интернациональна хани нүхэсэлэй кружок эмхидхэгдэнхэй юм. Тус кружогые һургуулиин немец хэлэнэй багша Н. А. Рассказова ударидадаг. Кружогой гэшүүд долоон хоног бүридэ сугларжа, хэхэ ажалаа зүбшэнэ. Тэдэнэр 3 жэлэй туршa соо Германиин Демократическа Республикын Франкфурт-на-Одере округой һурагшадтай бэшэг абалсажа, элдэб һониин номууд болон марка, значок, открыткануудые бэлэглэлсэнэ.

Тиигэжэ станциин дунда һургуулиин дэргэдэ интернациональна хани нүхэсэлэй булан бии болгогдоо. Кружогой гэшүүд холынгоо ханинарай зүгһөө абаһан бэлэг сэлэгүүдээ дурсагдагша буландaa табидаг.

Германиин коммунистнуудай элитэ ехэ ажал ябуулагша Эрнст Тельманэй түрэһөөр 80 жэлэй ойдо, мүн ГДР-эй 17 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай үдэшэнүүдые кружогойхид һонирхолтойгоор үнгэргөө һэн.

Гадна тэдэнэр һургуулидaa «Дружба» гэжэ өөһэдынгөө ханын һониниие гаргадаг.

Кружогой гэшүүд мүнөө үедэ Чехословакиин, Болгариин болон Польшын һурагшадтай мүн лэ бэшэгүүдые абалсадаг боложо, хани харилсаагаа улам үргэдхэнэ.

В. КЛОЧИХИН.

ЭДИР САНАШАД ГУИЛДЭНЭ. С. ЦЫДЫПОВЭЭ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

НЭГЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: РСФСР-эй Верховно Соведэй сесси тухай материалнууд (түгэсхэлынь хоёрдохи хуудаһанда); ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд; албан хэрэгэй командировко тухай түрүү бэшэг; «Республикын үсэгэлдэрэй һонин» гэһэн рубрика доро информацинууд.

ХОЁРДОХИ ХУУДАҺАНДА: РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнууд; «Түрүүлэгшэ» гэһэн очерк; редакцида ерэһэн бэшэгүүд; соёл культурын памятнигууд тухай Д. Цыремпиловой корреспонденци.

ГУРБАДАХИ ХУУДАҺАНДА: «Хубисхалай дүлэн соогуур» гэһэн зүжэг тушаа В. Найдаковой рецензи; хилын саанаһаа мэдээсэл; наука болон техникын һонин.

ДҮРБЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: нютаг нютагай һонин; «Витамин ба хүнэй наһан» гэһэн эмшэлэгшын зүбшэл; Буряадай үльгэршэн Пёохон Петровой түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан материал.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха. Зарим газарта багахан саһан бударха, бэшэ нютагта шииг нойтон орохогүй. Баруун хойноһоо һулахаханаар һалхилха. Байгал шадар 16—21, бэшэ аймагуудта 21—26 градус хүйтэн, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 30—32, үдэртөө 22—24 градус жабартай байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ

Н-02197. Зак. № 1172.